ISSN 2560-3221

ИНГ-ПРО

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ЧАСОПИС ЗА РАЧУНОВОДСТВО, ФИНАНСИЈЕ И ПОРЕЗЕ

7–8/2024

јул–август 2024 / двоброј 91–92

ИСПЛАТЕ ПОВОДОМ ГОДИШЊЕГ ОДМОРА

propisi.net

Србија, Златибор, водопад Гостиље

Дивна

Здравет Воде Србије

Дивна вода стиже до нас право са извора у најкраћем могућем року. Кад је пијемо, осећамо се као да стојимо у најлепшој природи, док се у позадини чује тихи жубор, који смирује и опоравља. Дивна вода нас поново повезује са природом, али и са нама самима.

Све Дивна воде су висококвалитетне и извиру на местима нетакнуте природе. Изворног квалитета и свеже, доспевају у чашу Корисника после само неколико дана од пуњења на извору. Могу се конзумирати свакодневно и у неограниченим количинама.

Свака од њих је другачија и на неки посебан начин благотворно делује на људски организам.

Претплатите се на неки од наших повољних пакета за правна лица или домаћинства и уживајте у здравој и свежој води на послу или код куће!

www.divnavoda.rs

ЦЕНТАР ЗА БРИГУ О ДИВНИМ КОРИСНИЦИМА:
0800 111 111

ПОСЛОВНИ САВЕТНИК

ISSN 2560-3221
Година VIII, двоброј 91–92,
ЈУЛ–АВГУСТ 2024.

Оснивач и издавач:
ИНГ-ПРО
Издавачко-графичко д.о.о.
Београд, Веле Нигринове 16а

За оснивача и издавача:
Горан Грцић и Владимир Здјелар

Главни и одговорни уредник:
Др Маријана Жиравац Младеновић

Аутори чланака у овом броју су:
мр Андријана Ивић, саветник за порезе и рачуноводство у редакцији часописа „Пословни саветник“;
мр Жељко Албанезе;
др Маријана Жиравац Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник”;
дипл. екон. Тања Ђелкапић, самостални саветник у Министарству финансија.

Технички уредник:
Милена Станковић

Лектура:
Милица Радованчев

Графичка припрема:
Мирослав Арамбашић

Штампа:
Марго-арт, Београд

Редакција:
Веле Нигринове 16а, 11000 Београд
тел: +381 11 2836 890
факс: +381 11 2836 474
имејл: urednik@ingpro.rs

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

657

ПОСЛОВНИ саветник : часопис за рачуноводство, финансије и порезе / главни и одговорни уредник Маријана Жиравац Младеновић. - Год. 1, бр. 1 (јан. 2017)- . - Београд : ИНГ-ПРО, 2017- (Београд : Digital art). - 30 cm

Месечно. - Drugo izdanje na drugom medijumu:
Пословни саветник (Online) = ISSN 2560-3825
ISSN 2560-3221 = Пословни саветник
COBISS.SR-ID 228469260

Часопис можете поручити телефоном:
011/2836-820, 2836-821, 2836-822
или имејлом: office@ingpro.rs

Уводна реч уредника

Дошло је лето. Право је време да се Марица одмори, као и сав нормалан свет, и да накупи енергију макар до следеће ПДВ пријаве. Ове године ће на море. Нису ишли још од короне јер Марица није била сигурна да су уклонили са плажа оне плексиглас ограде око лежаљки које су спречавале људе да дишу близу једни других. Много значи Марици да мало отпутују, да се макне од свакодневице, од проблема клијената који су увек драстични, шокантни и хитни, а у ствари су само варијација на исту тему. Ако ништа друго, смиреном главом сваки се брже реши.

Свиђа се Марици како је то Меша Селимовић написао: „Свакоме би требало одредити да путује с времена на време. Чак и више: да никада не застане дуже него што је неопходно. Човек није дрво, и везаност је његова несрећа, одузима му храброст, умањује сигурност. Вежући се за једно место, човек прихвата све услове, чак и неповољне, и сам себе плаши неизвесношћу која га чека. Промена му личи на напуштање, на губитак уложеног, неко други ће запосести његов освојени простор, и он ће почињати изнова. Укопавање је прави почетак старења, јер је човек млад све док се не боји да започиње. Остајући, човек трпи или напада. Одлазећи, чува слободу, спреман је да промени место и наметнуте услове.”

Поштоване колеге и колегинице, надам се да ћете имати или створити прилику да се одморите у овим мало споријим летњим данима. Прегрмели смо све новине које нам је до сада донео Закон о електронском фактурисању и савладали евиденције обрачуна ПДВ-а у СЕФ-у. С јесени нас очекује да савладамо и евидентирање претходног пореза у СЕФ-у, али да бисмо се и са тим ухватили у коштац, потребно је да нам надлежни прво пропишу како ћемо да радимо. Очекује се да би то могло да се догоди у другој половини јула, па ћемо имати довољно времена да се припремимо за нову обавезу, коју ћемо да спроводимо у октобру (месечни обвезници ПДВ-а), односно тек у јануару 2025. године (тромесечни обвезници ПДВ-а). Стога се ваља надати мирном лету и прилици да се сви одморимо.

Уверена сам да ћемо се и са сваком наредном обавезом – редовном, ванредном, изненадном или недореченом – ухватити у коштац са једнаким жаром, а знање и искуство које је до сада стечено помоћи ће нам да све њих пребродимо са мање жучи, нестрпљења, несигурности и панике. А ако некада то и није могуће, ја мислим на речи Иве Андрића изнова читајући „Знакове поред пута”: „Будите радосни кад год вам се за то пружа могућност и кад год за то налазите снаге у себи, јер тренуци чисте радости вреде и значе више него читави дани и месеци нашег живота проведени у мутној игри наших ситних и крупних страсти и прохтева. Њихова пропињања су ћудљива и нездрава, њихова задовољења несигурна и краткотрајна, сама себи циљ и сврха! А минут чисте радости остаје у нама заувек, као сјај који ништа не може замрачити.”

Ваша Маријана

САДРЖАЈ

РАЧУНОВОДСТВО

Утврђивање набавне вредности и почетно признавање објеката набављених за обављање делатности или давање у закуп 7

1 Услови за признавање објекта као основног средства 8

1.1 Раздвајање набавне вредности објекта на засебне делове који ће се амортизовати као засебна средства 8

1.2 Раздвајање набавне вредности земљишта и објекта који су набављени као целина 9

1.3 Својина над објектом који набавља предузетник за вршење самосталне делатности 10

2 Почетно одмеравање објеката 11

2.1 Утврђивање набавне вредности објеката за обављање делатности 11

2.2 Утврђивање набавне цене инвестиционих некретнина 12

3 Стицање објекта уз финансирање из кредита/зајма и капитализација трошкова позајмљивања 13

4 Стицање објекта уз одложено плаћање добављачу 17

5 Стицање објекта разменом за друго средство 18

Изградња објекта за сопствене потребе 21

1 Шта све обухвата цена коштања објекта и земљишта? 22

2 Изградња објекта у сопственој режији 25

3 Рушење старог објекта на чијем месту се гради нови 26

3.1 Набавка земљишта са објектом за рушење 26

3.2 Рушење старог објекта који је коришћен као основно средство ради изградње новог 29

4 Активирање готовог производа – објекта – за сопствене потребе 31

5 Изградња објеката из средстава субвенција (државних давања) 32

5.1 Признавање објекта и добијеног државног давања у складу са МРС 20 и Правилником за микро и друга правна лица 32

5.2 Признавање објекта и добијеног државног давања у складу са МСФИ за МСП 34

Капитализација трошкова позајмљивања 37

1 Који издаци чине трошак камате? 38

2 Које средство се квалификује за капитализацију трошкова позајмљивања? 40

2.1 Изградња инвестиционе некретнине која ће се накнадно вредновати по фер вредности 40

3 Идентификација трошкова позајмљивања који могу да се капитализују 41

3.1 Трошкови позајмљивања по основу наменских кредита за финансирање стицања/изградње 42

3.2 Трошкови позајмљивања по основу ненаменских кредита за финансирање стицања/изградње 44

3.3 Позајмице примљене од повезаних лица 47

3.4 Утврђивање износа курсних разлика по основу зајмова и кредита у страној валути, који се сматра кориговањем трошкова камата 48

4 Период капитализације – почетак и завршетак капитализације трошкова позајмљивања 51

4.1 Почетак капитализације 51

4.2 Престанак капитализације 52

4.3 Обустављање капитализације 54

5 Књижење трошкова камата пре обрачуна капитализације и обелодањивање 54

ПОРЕЗИ

Грешке приликом издавања фактура које доводе до сторнирања истих: неки карактеристични примери 56

1 Сторнирање коначног рачуна за промет којем су претходиле авансне уплате ... 58

1.1 Сторнирање рачуна за промет у којем није исказана обавеза за ПДВ јер је промет у целости „покривен" авансном уплатом ... 59

1.2 Сторнирање рачуна за промет који је делимично затворен из аванса ... 59

1.3 Коначни рачун за промет издат је без повезивања са претходно издатим авансним рачуном ... 60

2 Сторнирање „обичног" рачуна издатог лицу које није корисник СЕФ-а и издавање новог/исправног рачуна ... 62

3 Сторнирање „обичног" рачуна издатог кориснику СЕФ-а уместо електронске фактуре и издавање електронске фактуре ... 63

4 Грешком је сторниран исправан рачун ... 65

5 Сторнирање рачуна издатог погрешном купцу (који није корисник СЕФ-а), уместо правом купцу који је корисник СЕФ-а ... 66

6 Сторнирање неисправног рачуна за промет за који је порески дужник купац (нпр. за промет из области грађевинарства) ... 67

7 Погрешно издата електронска фактура – уместо са ПДВ-ом уз пренос пореске обавезе – импликације уколико исправан рачун (са ПДВ-ом) није издат до 10. у месецу ... 69

8 Сторнирање документа о смањењу – књижног одобрења ... 71

9 Сторнирање фактуре издате у интерном информационом систему обвезника, која није ни послата кроз СЕФ (нити је издата купцу ван СЕФ-а) ... 72

10 Сторнирање електронске фактуре са ознаком ОЕ, која је издата РФЗО ... 73

Накнада штете и уговорна казна са аспекта ПДВ-а ... 74

1 Накнада штете ... 74

1.1 Накнада штете у случају оштећења робе у превозу ... 74

1.2 Накнада штете испоруком добара оштећеном лицу ... 76

1.3 Надокнада штете пружањем услуга као промет без накнаде који је извршен у пословне сврхе обвезника ПДВ-а ... 77

1.4 Накнаде штете у добрима или услугама од стране штетника у случају када треће лице санира штету ... 78

2 Уговорна казна ... 79

2.1 Уговорна казна у новчаном облику ... 79

2.2 Уговорна казна у добрима и услугама ... 80

3 Зарачунавање накнаде штете или уговорне казне од стране лица које врши промет добара или услуга, а претрпело је штету ... 80

4 Документ којим се потражује накнада штете и уговорна казна ... 82

Опорезивање промета грађевинских објеката и економски дељивих целина у оквиру тих објеката ... 83

1 Време промета објекта ... 83

1.1 Промет изграђеног објекта ... 84

1.2 Промет неизграђеног објекта ... 84

2 Први пренос права располагања као промет опорезив ПДВ-ом ... 85

2.1 Пренос земљишта као споредан промет уз промет објекта ... 86

2.2 Пореска стопа по којој се опорезује промет објекта ... 87

2.3 Право купца објекта на одбитак претходног пореза ... 89

3 Други и остали промет објеката као промет ослобођен ПДВ-а ... 96

4 Уговарање обрачуна ПДВ-а приликом преноса објекта који нема карактер првог преноса права располагања на објекту ... 97

5 Стицање незавршеног објекта и наставак изградње ... 98

5.1 Право на одбитак претходног пореза по основу стицања недовршеног објекта ... 100

САДРЖАЈ

5.2 Опорезивање промета завршеног објекта ... 101

6 Пренос објекта у оквиру преноса целокупне имовине или дела имовине као промет који је изузет од опорезивања ... 104

7 Размена једне непокретности за другу ... 109

Превремени раскид уговора са аспекта ПДВ-а ... 112

1 Накнада за превремени раскид уговора која се сматра накнадом штете ... 112

2 Накнада за превремени раскид уговора као уговорна казна ... 114

3 Губитак права на уговорени попуст када дође до превременог раскида уговора – повећање накнаде за раније извршене промете ... 114

4 Раскид уговора о делу ... 115

Рефакција акцизе на деривате нафте употребљене за грејање ... 116

1 Лица која имају право на рефакцију ... 120

1.1 Ограничење у погледу количине за физичка лица ... 122

2 Начин остваривања рефакције акцизе ... 123

2.1 Подношење захтева на обрасцу РЕФ-Г ... 124

2.2 Одлучивање о захтеву за рефакцију ... 125

2.3 Износ рефакције ... 126

3 Књижење рефакције акцизе ... 126

Порески аспект примања и давања донација ... 127

1 Појам донације ... 127

2 Увоз робе и услуга које су предмет донације ... 127

2.1 Ослобођење од плаћања царине и других увозних дажбина ... 128

2.2 Коришћење девиза примљених као донација ... 130

3 Примена Закона о порезу на додату вредност ... 130

3.1 Увоз добара која су предмет донације ... 130

3.2 Донације у роби у Републици Србији ... 131

3.3 Донације у услугама ... 133

4 Примена Закона о порезима на имовину ... 133

5 Примена Закона о порезу на добит правних лица ... 136

Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника ... 138

Опорезивање услуге медицинског прегледа за потребе издавања разних дозвола ... 138

Неблаговремено достављање обавештења Пореској управи о промени пореског периода из календарског тромесечја у месечни (по сили закона) ... 140

Крађа добара и накнадно вансудско поравнање: ПДВ аспект ... 142

Обрачун ПДВ-а на добра која се шаљу на уништење по налогу царинског органа (јер није дозвољен увоз добара) ... 143

Израда елабората и обука особља који су уговорени накнадно – анексом уговора чији је предмет испорука опреме и извођење радова за аудио и видео систем у целом објекту: споредан промет из области грађевинарства или не? ... 143

ЗАРАДЕ

Слободан приступ тржишту рада и остале карактеристике програма „Отворени Балкан”.....145

1 Слободан приступ тржишту рада Уговорних страна.....145

2 Поступак за добијање приступа тржишту рада у оквиру „Отвореног Балкана” 146

2.1 Грађани Републике Србије 147

2.2 Слободан приступ тржишту рада у Републици Србији – услуга за држављане Северне Македоније и Републике Албаније 147

3 Остале напомене 148

Актуелна питања о остваривању права предузетника на старосну пензију.....149

1 Услови за остваривање пензије у 2024. години.....149

1.1 Старосна пензија.....149

1.2 Остваривање права на пензију предузетника који има претходни „бенефицирани стаж”.....149

1.3 Превремена старосна пензија 150

2 Предаја документације и провера услова за пензију 151

2.1 Опште напомене 151

2.2 Подношење захтева за пензију 151

2.3 Признаје се само стаж за који су плаћени доприноси 152

2.4 Обавезе из пензијског и инвалидског осигурања не застаревају 152

3 Захтев за пензију и пословање предузетника.....153

4 Подношење документације за пензију 154

Организовање волонтирања и порески третман накнађивања трошкова волонтирања 155

1 Организовање волонтирања.....155

1.1 Шта је волонтирање?.....155

1.2 Ко може да буде организатор волонтирања? 155

1.3 Ко може да буде волонтер?.....155

1.4 Ко је корисник волонтирања?.....156

1.5 Уговор о волонтирању.....156

1.6 Бесплатност волонтирања 157

1.7 Остале напомене.....157

2 Порески третман волонтерског рада.....158

2.1 Порез.....158

2.2 Допринос за пензијско и инвалидско осигурање.....158

2.3 Допринос за здравствено осигурање 159

2.4 Пример обрачуна трошкова волонтирања и пореских обавеза 159

Исплате запосленима поводом коришћења годишњег одмора – у привреди и јавном сектору 160

1 Накнада зараде/плате за годишњи одмор у привреди 160

1.1 Накнада зараде у складу са Законом о раду.....160

1.2 Обрачун накнаде зараде за годишњи одмор.....161

2 Накнада плате за време годишњег одмора запослених у јавном сектору 163

2.1 Државни службеници и намештеници 164

2.2 Запослени у органима јединица локалне самоуправе.....164

2.3 Запослени у јавним предузећима у комуналној делатности на територији Републике Србије.....164

2.4 Запослени у јавним службама 164

САДРЖАЈ

2.5 Запослени у организацијама обавезног социјалног осигурања ... 165
2.6 Утврђивање основице за накнаду плате за годишњи одмор у јавном сектору ... 165
2.7 Обрачун накнаде плате за време годишњег одмора ... 165

3 Исплата регреса за годишњи одмор у привреди ... 167

3.1 Начини исплате регреса ... 167
3.2 Регрес мора да буде исказан као посебна исплата ... 168
3.3 Порески третман регреса ... 169
3.4 Казнене одредбе за неисплаћивање регреса ... 170

4 Питање исплате регреса за годишњи одмор у јавном сектору ... 170

5 Обрачун и исплата накнаде штете за неискоришћени годишњи одмор у привреди ... 171

5.1 Висина и обрачун накнаде штете за неискоришћени годишњи одмор ... 172
5.2 Обрачун и порески третман накнаде штете ... 173
5.3 Остале напомене ... 174

6 Новчане накнаде за неискоришћени годишњи одмор у јавном сектору ... 175

Кратке теме из области зарада и других примања кроз питања претплатника ... 176

Опорезивање накнаде коју остварује нерезидент – члан Надзорног одбора друштва у Србији ... 176

Странац као оснивач приватне здравствене праксе ... 177

Пореске обавезе резидентног физичког лица по основу дохотка за идејно архитектонско решење, исплаћеног од стране нерезидентног исплатиоца ... 178

Заснивање радног односа са кућним особљем и обрачун зараде ... 179

Поступање послодавца када запослени пре истека отказног рока заснује радни однос код другог послодавца ... 179

Приход физичког лица по основу накнаде за право службености пролаза ... 180

Исплата награда ученицима и студентима за остварене за резултате на такмичењима ... 180

Продаја удела стеченог наслеђивањем ... 181

Ретроактивна примена олакшице из члана 21в ЗПДГ ... 182

СТАТИСТИКА

Календар пореских и других обавеза за јул и август 2024. године ... 183

Актуелни статистички подаци на дан 25. 6. 2024. године ... 188

1 Просечна месечна зарада по запосленом ... 188

2 Доприноси за социјално осигурање ... 188

2.1 Стопе доприноса ... 188
2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса ... 188
2.3 Највиша основица за обрачун доприноса ... 188

3 Минимална зарада ... 188

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом ... 188

5 Индекс потрошачких цена ... 189

6 Законске камате ... 189

6.1 Годишња камата за неблаговремено плаћене јавне приходе ... 189
6.2 Годишња законска затезна камата ... 189

7 Накнаде трошкова и друга примања запослених ... 190

Др Маријана Жиравац Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник”

Утврђивање набавне вредности и почетно признавање објеката набављених за обављање делатности или давање у закуп

Предмет разматрања у овом чланку је одређивање набавне вредности грађевинских објеката које привредни субјект стиче ради обављања своје пословне делатности у њима. Основни начин стицања објекта јесте куповина истог из новчаних средстава привредног друштва, али како у пракси објекти могу да се набаве и финансирањем из кредита, субвенција или кроз одложено плаћање добављачу, у тексту је представљено и рачуноводствено обухватање стицања објеката који се финансирају на наведене начине. Објекат може да се набави и у послу размене за неку другу имовину привредног субјекта, а не само кроз исплату у новцу, па су у чланку приказана и правила одмеравања набавне вредности објекта који се набавља уз замену за неко друго немонетарно средство.

Дакле, у наставку је акценат стављен на почетно признавање објеката који се:
- држе за коришћење у производњи производа или испоруци добара или услуга, за изнајмљивање другима или у административне сврхе; и
- држе (од стране власника или корисника лизинга као имовина са правом коришћења) у циљу остваривања прихода од закупнине или пораста вредности капитала, или и једног и другог.

У посебном чланку у овом броју часописа појашњено је почетно признавање објекта који привредни субјект гради, било у сопственој режији (ангажовањем сопствених ресурса) било ангажовањем спољњих извођача радова.

Из угла рачуноводственог обухватања, грађевински објекти сврставају се у групу *Некретнине, постројења и опрема*, при чему се признавање и почетно одмеравање обављају у складу са одредбама:
- МРС 16 – *Некретнине, постројења и опрема*;
- одељка 17 – *Некретнине, постројења и опрема* МСФИ за МСП („Сл. гласник РС” бр. 83/2018); односно
- чланова 17, 18. и 19. Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник за микро и друга правна лица).

Како се одредбе предметних рачуноводствених оквира разликују само у одређеним сегментима (као што је питање (не)могућности капитализације трошкова финансирања или (не)могућности признавања прихода од добијених државних давања за набавку грађевинских објеката за вршење делатности, у зависности од тога да ли се ради о обвезнику који примењује пуне МСФИ (или Правилник за микро и друга правна лица) или МСФИ за МСП), у наставку текста фокус је на одредбама МРС 16, као највишој регулативи, којом су најсвеобухватније уређена питања рачуноводственог обухватања објеката. Оне су на сличан или готово идентичан начин обухваћене и осталим двама рачуноводственим оквирима, с тим што ће посебно бити истакнути сегменти који су различито третирани.

Рачуноводствено праћење инвестиционих некретнина уређено је:
- МРС 40 – *Инвестиционе некретнине*,
- одељком 16 – *Инвестиционе некретнине* МСФИ за МСП, односно
- чланом 20. Правилника за микро и друга правна лица.

Када је у питању почетно одмеравање објекта, акценат у тексту је на утврђивању набавне вредности објеката у ситуацијама које не представљају класичну куповину објекта уз плаћање из новчаних средстава самог обвезника, што отвара и додатна питања:
- (не)могућности капитализације трошкова финансирања који могу да се јаве приликом куповине објекта која се финансира из кредита или зајма;

- признаје стечено земљиште на рачуну 021 у вредности од 60 милиона динара;
- признаје потраживање од купца непокретности по основу дела накнаде који се плаћа у новцу у вредности од 10 милиона динара,

а разлика се евидентира преко рачуна 670.

Књижење код Б:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	027	Некретнине, постројења и опрема у припреми	60.000.000	
	206	Остала потраживања по основу продаје	10.000.000	
	022	Грађевински објекат		60.000.000
	021	Грађевинско земљиште		5.000.000
	670	Добици од продаје нематеријалне имовине, некретнина, постројења и опреме,		5.000.000
- по уговору о размени нејокретности				
1а	027	Некретнине, постројења и опрема у припреми	1.500.000	
	241	Текући рачун		1.500.000
- за плаћање пореза на пренос апсолутних права				
1б	021	Грађевинско земљиште	61.500.000	
	027	Некретнине, постројења и опрема у припреми		61.500.000
- за активирање стеченог грађевинског земљишта				

Др Маријана Жиравац Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник”

Изградња објекта за сопствене потребе

Инвеститори су они који граде уз ангажовање других извођача или ангажовањем сопствених ресурса ради изградње објеката различите намене, у циљу њихове продаје или за сопствене потребе – изградње објекта који ће користити за обављање делатности. Обвезници објекте набављају и ради издавања истих у закуп (иако им то није основна делатност).

Инвеститори који граде објекте за обављање своје редовне активности (нпр. пословне зграде, зграде трговине, складишта и сл.), односно ради изнајмљивања истих, при рачуноводственом праћењу изградње и накнадном утврђивању вредности примењују захтеве из:

- МРС 16 – *Некретнине, постројења и опрема*, односно МРС 40 – *Инвестиционе некретнине*,
- одељка 16 – *Инвестиционе некретнине*, односно 17 – *Некретнине, постројења и опрема* МСФИ за МСП, или
- чланова 19. и 20. Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник за микро и друга правна лица).

Почетно признавање некретнина врши се по набавној вредности / цени коштања.

Изградња објекта за обављање делатности евидентира се преко рачуна 027 – *Некретнине, постројења и опрема у припреми*. На рачуну 027 исказују се улагања од дана почетка улагања до

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
2а	270	ПДВ у примљеним фактурама по општој стопи (осим плаћених аванса)	1.000.000	
	470	Обавезе за ПДВ по издатим фактурама по општој стопи (осим примљених аванса)		1.000.000
- за интерни обрачун ПДВ-а				
26	435	Добављачи у земљи	10.000.000	
	029	Аванси за некретнине, постројења и опрему		10.000.000
- за затварање аванса				

3. Привредно друштво врши активирање основног средства.

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
3.	022	Грађевински објекти	15.000.000	
	0271	Некретнине, постројења и опрема у припреми (објекат)		15.000.000
- за стављање објекта у употребу				

4. Обрачун амортизације објекта започиње од 1. децембра 2025. године. Процењени употребни век објекта је 40 година (стопа амортизације на годишњем нову износи 2,5%). Друштво обрачунава амортизацију за 2025. годину (15.000.000 x 2,5% : 12 x 1) на следећи начин:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
4.	540	Трошкови амортизације	31.250	
	0229	Исправка вредности објекта по основу амортизације		31.250
- за обрачунату амортизацију за 2024. годину				

У 2025. години нема додатних књижења која би се односила на добијено давање.

Књижење у 2026. години:

5. У 2026. години истекао је период за испуњење услова из добијеног давања, с тим што је привредно друштво услов испунило, па спроводи признавање следећих прихода:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
5.	495	Одложени приходи и примљене донације	10.000.000	
	641	Приход по основу условљених донација		10.000.000
- за признавање прихода од условљеног давања				

Електронски часопис **ПОСЛОВНИ САВЕТНИК**

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК" представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства и пореза. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.800 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Др Маријана Жиравац Младеновић, главни и одговорни уредник часописа „Пословни саветник”

Капитализација трошкова позајмљивања

У посебним текстовима у овом броју часописа појашњен је начин утврђивања цене коштања објеката које привредни субјект гради за сопствене потребе (за обављање делатности у њима – основна средства), односно за потребе изнајмљивања (инвестиционе некретнине). Како у цену коштања могу да буду укључени и трошкови позајмљивања, овај текст посвећен је разматрању рачуноводствених оквира који (не)дозвољавају капитализацију трошкова позајмљивања, као и услова који морају да буду испуњени да би се извршила капитализација у случајевима када рачуноводствени оквир налаже обавезу исте.

Питање (не)могућности капитализације трошкова позајмљивања у набавну вредност објекта уређено је одредбама:
- МРС 23 – *Трошкови позајмљивања*;
- одељка 25 – *Трошкови позајмљивања* МСФИ за МСП, односно
- чланова 18. и 26. Правилника о начину признавања, вредновања, презентације и обелодањивања позиција у појединачним финансијским извештајима микро и других правних лица („Сл. гласник РС” бр. 89/2020 – даље: Правилник за микро и друга правна лица).

У складу са МРС 23 трошкови позајмљивања који су директно приписиви стицању, изградњи или производњи средства које се квалификује (средство којем је обавезно потребан **значајан временски период да би било спремно за намеравану употребу или продају**) чине део набавне вредности / цене коштања тог средства. Други трошкови позајмљивања признају се као расход.

Трошкови позајмљивања укључују:
- трошкове камате **обрачунате методом ефективне каматне стопе**, у складу са МРС 39 или МСФИ 9, што укључује номиналну камату и остале накнаде у вези са финансијским обавезама;
- трошкове камата из лизинга у складу са МСФИ 16;
- курсне разлике настале по основу позајмљивања у страној валути, у износу до ког се сматрају кориговањем трошкова камате.

При томе, не капитализују се само трошкови наменских инвестиционих кредита, као што је често мишљење, већ се узимају у обзир сви трошкови позајмљивања – на начин прописан МРС 23.

За разлику од трошкова камате по основу наменских позајмица, који улазе у целости у ток периода капитализације (умањено само за евентуалне приходе од инвестирања тих средстава), трошкови камате по основу ненаменских позајмица улазе у заједнички обрачун камате која треба да се капитализује, што ће бити само до износа за који се обрачунски сматра да је „финансирано” прибављање средства које се квалификује. Другим речима, ако је у неком периоду износ издатака за прибављање средства које се квалификује мањи него што је износ обавеза по ненаменским позајмицама, обрачунски се утврђује који део припадајућих трошкова камате треба да се капитализује. То се постиже обрачунавањем стопе капитализације на основу пондерисаног просека обавеза по ненаменским позајмицама у посматраном периоду капитализације, као и пондерисаног просека издатака за прибављање средства које се квалификује у истом периоду.

У складу са тачком 25.2 МСФИ за МСП ентитет треба да признаје све трошкове позајмљивања као расход у добитку или губитку у периоду у ком су настали. Другим речима, не постоји могућност капитализовања трошкова камате, тј. њиховог укључивања у набавну вредност средства.

У складу са чланом 18. Правилника за микро и друга правна лица, трошкови позајмљивања који су директно приписиви стицању или производњи материјалног средства које се квалификује (којем је обавезно потребан значајан временски период да би било спремно за намеравану употребу или про-

Наиме, МРС 23 захтева да се обелодани укупан износ капитализованих трошкова позајмљивања у току периода (као и стопа капитализације коришћена у обрачуну за тај период), али истовремено МСФИ 7 захтева обелодањивање укупних трошкова камате обрачунатих методом ефективне камате по основу финансијских обавеза, док МСФИ 16 захтева обелодањивање укупних трошкова камате обрачунатих по основу обавеза за закупе (пословне и финансијске), што значи не само дела камате к0ји је признат као расход у Билансу успеха већ и збира расхода и капитализоване камате за дати период.

Наведени захтеви уобичајено се испуњавају табелом у напомени за финансијске расходе тако што се:

- на ред. бр. 1 уносе укупни трошкови камате обрачунати у складу са МСФИ 9;
- на ред бр. 2 уносе укупни трошкови камате обрачунати у складу са МСФИ 16,
- на ред. бр. 3 исказује збир претходна два редна броја;
- на ред. бр. 4 исказује укупан износа капитализоване камате у току периода (4. ред);
- на ред. бр. 5 исказује нето износ камата који је признат као расход, као разлика између укупних (ред. бр. 3) и капитализованих трошкова камате (ред. бр. 4).

У наредним редовима следе расходи камате по основу других обавеза (нпр. затезна камата) и на крају збир који приказује укупне расходе камате, признате у Билансу успеха.

Таквом начину обелодањивања погодује евидентирање свих трошкова камате у оквиру рачуна расхода (на засебним аналитичким рачунима за финансијске обавезе и обавезе за закуп) и умањење по основу капитализације камате, нпр. на засебном корективном рачуну у оквиру рачуна 562. При томе треба водити рачуна да се расходи камата у односима са повезаним лицима евидентирају у оквиру рачуна 560 и 561, али се примењује исти приступ.

Такође, суштински исти приступ (са корективним аналитичким рачуном у оквиру расхода) треба применити и у случају када се капитализују курсне разлике у делу који представља трошкове позајмљивања, а и обелодањују се на суштински исти начин.

ПС

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција ***Моје каматне стопе***, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Редакција

Грешке приликом издавања фактура које доводе до сторнирања истих: неки карактеристични примери

Иако се правила за поступање обвезника у случајевима када се након издавања рачуна исти сторнира, која су прописана чланом 44. Закона о ПДВ-у, нису мењала од 2020. године, примена Закона о електронском фактурисању интензивирала је наведено питање. Обавеза издавања фактура путем Система електронских фактура (даље: СЕФ) свакако је процес фактурисања учинила транспарентним, па стога и исправљање грешака у издатим фактурама захтева поступање које ће и исправке грешака учинити транспарентним кроз СЕФ.

Да ли обвезници више греше сада у условима примене електронског фактурисања, у односу на ранији период издавања „обичних рачуна", или су у тим ранијим периодима прибегавали антидатирању рачуна (по принципу „баци стари који је неисправан и ево ти исправан"), што свакако није дозвољено, ирелевантно је за констатацију да су недоумице у вези са поступањем са сторнираним рачунима и даље присутне. Вођени истима у септембру прошле године у броју 9/2023 часописа, у чланку под називом „Сторнирање електронских фактура из угла ПДВ-а и евидентирање ПДВ-а у СЕФ-у кроз питања претплатника", приказали смо правила поступања за 12 карактеристичних случајева:

1. сторнирање неисправне фактуре у којој је исказан виши износ ПДВ-а у периоду који следи након периода у ком је промет извршен и неисправна фактура издата,
2. сторнирање неисправне фактуре у којој је исказан нижи износ ПДВ-а у периоду који следи након периода у ком је промет извршен и неисправна фактура издата,
3. промет је извршен у једном периоду, док су неисправна (сторнирана) фактура у којој је исказан виши износ ПДВ-а и исправна фактура издате у наредном пореском периоду,
4. сторнирање фактуре у којој је ПДВ исправно исказан, али је сторнирана из других разлога (у случају: 1. када је промет извршен у једном, а фактура издата у наредном периоду, у ком је затим сторнирана и издата је нова фактура; 2. када је промет извршен у једном пореском периоду, у ком је издата и фактура, а затим је у наредном периоду фактура сторнирана и издата је нова фактура),
5. фактурисана је већа количина добара него што је испоручено,
6. сторнирање рачуна издатог за промет за који је порески дужник купац,
7. фактура је издата погрешном купцу (некоме коме промет није ни извршен),
8. погрешно је издат рачун (електронска фактура) – уместо са ПДВ-ом уз пренос пореске обавезе,
9. погрешно је издат рачун (електронска фактура) – са ПДВ-ом уместо уз пренос пореске обавезе,
10. по основу накнадног обрачунавања трошкова закупцу издат је рачун уместо књижног одобрења.
11. отказивање електронске фактуре није чин сторнирања и
12. сторнирање фактуре у интерном систему обвезника која није ни послата кроз СЕФ (нити је издата купцу ван СЕФ-а).

Као што се види и из назива карактеристичних ситуација, обрађених у броју 9/2023 часописа, недоумице су најзаступљеније у вези са исказивањем података у прегледу обрачуна ПДВ-а (обрасцу ПОПДВ) у ситуацијама када је промет извршен у једном пореском периоду, а друга (исправна) фактура којом се замењује иницијално издата фактура, која садржи грешку, издата је у неком наредном пореском периоду. Стога указујемо на основне постулате:

1. У складу са чланом 49. став 1. Закона о ПДВ-у обвезник је дужан да обрачунава ПДВ за одговарајући порески период **на основу промета добара и услуга у том периоду**, ако је за њих, у складу са тим законом, настала пореска обавеза, а обвезник је истовремено и порески дужник. Дакле, независно од тога да ли је у иницијално издатој фактури грешком

■ у пореском периоду када су испуњени услови за умањење обавезе (из члана 44. Закона о ПДВ-у) у Збирној евиденцији искаже умањење обрачунатог ПДВ-а, у пољу „Смањење ПДВ".

10 Сторнирање електронске фактуре са ознаком ОЕ, која је издата РФЗО

Апотека, обвезник ПДВ-а, која продаје лекове и медицинска помагала „на рецепт", по основу ког купцу лека издаје фискални рачун само за износ партиципације, док остатак износа наплаћује од РФЗО издајући електронску фактуру са ознаком ОЕ, треба да изврши електронско евидентирање обрачуна ПДВ-а као порески дужник који промет врши у своје име и за свој рачун, с тим што по основу тог промета у фактури издатој РФЗО не исказује ПДВ.

Према нашем мишљењу, апотекарска установа не врши промет лекова РФЗО, већ физичким лицима, а за тај промет накнаду наплаћује од РФЗО, услед чега се евидентирање обрачунатог ПДВ-а врши у Збирној евиденцији, у делу „Промет уз накнаду". Полазећи управо од чињенице коме се врши промет, сматрамо да се обрачунати ПДВ не исказује у Појединачној евиденцији јер је управо чланом 4. став 3. тачка 2) Закона о електронском фактурисању наведена обавеза прописана за случај када се **промет добара и услуга** врши уз накнаду обвезнику пореза на приход од самосталне делатности у смислу закона којим се уређује порез на доходак грађана, као и обвезнику пореза на добит правних лица у смислу закона којим се уређује порез на добит правних лица, укључујући и примљени аванс, за који је испоручилац добара, односно пружалац услуга порески дужник у складу са Законом о ПДВ-у, а за тај извршени промет није издао електронску фактуру са исказаним ПДВ-ом.

Уколико се електронска фактура издата РФЗО сторнира јер је неисправна, како је издата уз коришћење пореске категорије ОЕ – *Није предмет опорезивања ПДВ-ом 2*, што значи да ПДВ није исказан, није потребно да издавалац од РФЗО прибавља изјаву да нису користили ПДВ као претходни порез, јер није ни било ПДВ-а који би могли да користе.

Уколико је по основу промета који је извршен купцима лека (физичким лицима) основица за обрачун ПДВ-а утврђена исправно, чињеница да је фактура којом се захтева исплата од РФЗО сторнирана (из разлога који није од утицаја на основицу за обрачун ПДВ-а) не утиче на обрачунати ПДВ, који је исправно исказан у Збирној евиденцији.

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ", електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издвајамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца", „Календар правних аката" и „Регистар прописа".

Тренутно се у издању налази преко 1.800 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Редакција

Накнада штете и уговорна казна са аспекта ПДВ-а

Накнада штете и уговорна казна врло су честе у пословању, али се и даље јављају одређене дилеме у погледу њиховог пореског третмана зато што је у неким случајевима врло тешко разграничити те појаве од накнаде за промет добара и услуга.

Са аспекта Закона о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/04… и 138/22 – даље: Закон о ПДВ-у), да би се одређена трансакција сматрала предметом опорезивања, **неопходно је да постоји промет** добара или промет услуга који је извршио обвезник ПДВ-а, затим да постоји накнада (у новцу, стварима или услугама) која представља противчинидбу за предметни промет, као и да се сматра да је место промета Република Србија у смислу наведеног закона. Према томе, примање новца без обавезе противчинидбе у виду промета добара или услуга не сматра се предметом опорезивања ПДВ-ом.

Економска суштина накнаде штете и уговорне казне које се исплаћују у новцу базира се на плаћању одређеног износа у законом или уговором одређеним ситуацијама, без обавезе друге стране да предузме било шта што има карактер промета са аспекта Закона о ПДВ-у. Међутим, уколико се штета надокнађује у неновчаном облику, као што је испорука добара или пружање услуга, односно уколико се уговорна казна плаћа у добрима или услугама, тада може да постоји промет који је опорезив са аспекта ПДВ-а.

У складу са наведеним, да би се утврдио порески третман накнаде штете и уговорне казне, неопходно је да се сагледа да ли се штета надокнађује у новцу или у добрима и услугама. Уколико се надокнађује у новцу, да ли та новчана средства представљају накнаду за неки промет добара или услуга са аспекта примене прописа којима се уређује порез на додату вредност, или ипак није тако.

1 Накнада штете

Сврха облигационог односа који настаје услед штете јесте обавеза одговорног лица да проузроковану штету надокнади и право оштећеног лица да од одговорног лица захтева накнаду. Штетник је у обавези да успостави стање које је било пре него што је штета настала, што може да учини успостављањем ранијег стања у потпуности у физичком смислу (накнада штете у неновчаном облику) или исплатом оштећеном одговарајуће своте новца на име накнаде штете (накнада штете у новцу).

У пракси је најзаступљенија накнада штете у новцу. Наиме, лице које проузрокује штету другом субјекту уобичајено је надокнађује исплатом одговарајуће суме новца. Имајући у виду да штетник надокнађује умањење имовине оштећеног, односно спречавање њеног повећања, приликом исплате накнаде штете у новцу неће постојати противчинидба у виду промета добара или услуга на коју се обавезао оштећени, па се такво примање новчаних средстава не сматра предметом опорезивања ПДВ-ом јер до промета добара односно услуга није дошло нити ће доћи.

Према томе, у ситуацијама када штетник врши накнаду штете у новцу, накнада која се по том основу исплаћује нема карактер накнаде за промет добара или услуга, односно није предмет опорезивања ПДВ-ом, независно од тога да ли су у улози одговорног и оштећеног лица правна или физичка лица, обвезници ПДВ-а или мали обвезници.

1.1 Накнада штете у случају оштећења робе у превозу

Приликом пружања услуга превоза робе може да дође до тога да превозник оштети поверену му робу. Власник робе ће у тој ситуацији захтевати да

за сваки дан кашњења у испоруци добара од стране продавца – испоручиоца добара, не постоји обавеза обрачунавања и плаћања ПДВ, с обзиром на то да се у овом случају не ради о накнади за промет добара или услуга који је предмет опорезивања ПДВ. При томе напомињемо, обвезник ПДВ који врши промет добара нема право да, по основу плаћања уговорне казне примаоцу добара због кашњења у испоруци, умањи основицу за обрачун ПДВ за промет тих добара.

4 Документ којим се потражује накнада штете и уговорна казна

Обвезник је дужан да изда рачун за сваки промет добара и услуга. При томе, сагласно одредби члана 200. Правилника о ПДВ-у, када обвезник ПДВ-а потражује новчана средства која не представљају накнаду за промет добара и услуга, не издаје рачун из члана 42. Закона по том основу, осим у случају када постоји обавеза издавања електронске фактуре.

Наиме, када су у питању радње и трансакције које немају карактер промета добара или услуга са аспекта Закона о ПДВ, не издаје се рачун нити други документ који служи као рачун. С тим у вези, уговорна страна која задужује другог субјекта по основу накнаде штете или уговорне казне за одређени новчани износ не издаје рачун у смислу члана 42. став 4. Закона о ПДВ-у. Напомињемо да, изузетно од наведеног, у складу са прописима из области електронског фактурисања, када се накнада штете и уговорна казна потражују од субјекта јавног сектора, тада постоји обавеза издавања електронске фактуре.

У привредном животу показало се да се **најчешће издаје захтев за накнаду штете или захтев за плаћање уговорне казне који су креирани у слободној форми**. У предметним захтевима, поред идентификационих података (назив, адреса и ПИБ) обе стране, довољно је навести још и укупан износ накнаде штете или уговорне казне и правни основ на основу ког је настало потраживање.

Наиме, основ за потраживање по основу накнаде штете или уговорне казне може да буде уговор којим је предвиђена уговорна казна, записник о настанку штетног догађаја, судска одлука или неки други документ. Препоручљиво је да се предметни документ достави као прилог уз захтев. У таквом документу који нема карактер рачуна није обавезно исказивање напомене на основу које ПДВ није обрачунат, јер се тај елемент исказује само у рачунима. Уколико се у документ ставља напомена на основу које ПДВ није обрачунат, она може да гласи: „ПДВ није обрачунат на основу члана 3. Закона о ПДВ". Одредбом цитираног члана 3. Закона о ПДВ-у уређено је шта је предмет опорезивања ПДВ-ом.

Битно је истаћи да, уколико субјект који потражује накнаду штете или уговорну казну по том основу изда рачун са обрачунатим ПДВ-ом, субјект који прима предметни рачун по истом основу нема право на одбитак претходног пореза јер такав рачун није издат у складу са одредбама Закона о ПДВ-у.

WWW.PROPISI.NET

Редакција

Опорезивање промета грађевинских објеката и економски дељивих целина у оквиру тих објеката

Промет непокретности врши се у складу са одредбама Закона о промету непокретности („Сл. гласник РС” бр. 93/2014, 121/2014 и 6/2015). Промет непокретности је слободан ако законом није другачије одређено. Непокретности су, у смислу наведеног закона, земљиште (пољопривредно, грађевинско, шуме и шумско земљиште), зграде (пословне, стамбене, стамбено-пословне, економске и др.) и други грађевински објекти, као и посебни делови зграда (станови, пословне просторије, гараже и гаражна места) на којима може да постоји засебно право својине. Промет непокретности, у смислу истог закона, подразумева пренос права својине на непокретности правним послом, уз накнаду или без накнаде.

У складу са чланом 2. став 1. тачка 43) Закона о планирању и изградњи („Сл. гласник РС” бр. 72/2009… и 62/2023) објекат је грађевина спојена са тлом, изведена од сврсисходно повезаних грађевинских производа, односно грађевинских радова, која представља физичку, функционалну, технички-технолошку или биотехничку целину (зграде и инжењерски објекти и сл.). Може да буде подземни или надземни.

Промет грађевинских објеката и економски дељивих целина у оквиру тих објеката (даље: објекат) који се врши уз накнаду предмет је опорезивања:
- порезом на додату вредност у складу са Законом о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 84/2004… и 138/2022 – даље: Закон о ПДВ-у) ИЛИ
- порезом на пренос апсолутних права у складу са Законом о порезима на имовину („Сл. гласник РС” бр. 26/2001… и 92/2023).

Промет објеката без накнаде који није опорезован ПДВ-ом биће предмет опорезивања порезом на поклон.

Чланом 133. Правилника о порезу на додату вредност („Сл. гласник РС” бр. 37/2021… и 29/2024 – даље: **Правилник о ПДВ-у**) прецизирано је да се објектима, у смислу члана 25. став 2. тачка 3) Закона, сматрају грађевине спојене са тлом, које представљају физичку, функционалну, техничко-технолошку или биотехничку целину у свим степенима изграђености, па као такве могу да буду предмет преноса права располагања, и то:
1) стамбени објекти (зграде које су у потпуности намењене становању, као и зграде које су делом намењене становању, а делом у друге сврхе, у делу који је намењен становању);
2) друге врсте објеката (пословне зграде, саобраћајни, водопривредни и енергетски објекти, објекти инфраструктуре електронских комуникација – кабловска канализација, објекти комуналне инфраструктуре, индустријски, пољопривредни и други привредни објекти, објекти спорта и рекреације, гробља, склоништа и др.).

Економски дељивим целинама у оквиру објеката сматрају се делови објеката који се испоручују као посебне целине (станови, пословни простори, гараже, гаражна места и др.).

Власничким уделима на објектима, односно економски дељивим целинама у оквиру објеката сматрају се идеални делови објеката, односно економски дељивих целина у оквиру објеката.

1 Време промета објекта

Из угла Закона о ПДВ-у, неопходно је најпре разграничити када настаје промет објекта.

У складу са чланом 4. став 1. Закона о ПДВ-у, промет добара у смислу тог закона представља пренос права располагања **на телесним стварима** (добра) лицу које тим добрима може да располаже као власник, ако поменутим законом није друкчије одређено. Ставом 3. т. 7) и 7а) наведеног члана додатно је прецизирано да се прометом добара у смислу истог закона сматра и

Ако је тржишна вредност „друге" непокретности која се даје у размену за пренос права својине на „првој" непокретности, по оцени надлежног пореског органа, нижа од тржишне вредности „прве" непокретности, пореску основицу чини тржишна вредност „прве" непокретности.

Ако је пренос права својине на „другој" непокретности по основу уговора о размени такође предмет опорезивања порезом на пренос апсолутних права, пореска основица за тај пренос утврђује се на исти начин као и ***пореска основица за пренос права својине на „првој" непокретности****, с тим што су непокретности „замениле своје улоге": пренос права на „првој" непокретности представља уговором опредељену, натурално изражену накнаду, као цену која се може новчано изразити, за пренос права својине који се врши на „другој" непокретности.*

Дакле, код размене права својине на (једној) непокретности за право својине на (другој) непокретности, које подлежу плаћању пореза на пренос апсолутних права, а сходно начелу једнаке вредности давања, пореска основица је еквивалентна (основица за један пренос једнака је основици за други пренос), а чини је она тржишна вредност непокретности која је виша: тржишна вредност непокретности на којој се право својине преноси или тржишна вредност непокретности на којој се као уговорена накнада право својине стиче.

Надлежни порески орган у сваком конкретном случају утврђује чињенично стање од утицаја на постојање и висину пореске обавезе на пренос апсолутних права, што значи и тржишну вредност за сврху утврђивања пореске основице.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 011-00-00322/2022-04 од 11. 4. 2022. године:

Основица пореза на пренос апсолутних права за земљиште које дајете у размени јесте, ***с обзиром на то да у приложеном уговору о размени није уговорена његова цена, тржишна вредност тог земљишта****, коју утврђује надлежни порески орган у року прописаном Законом. Решењем о утврђивању пореза на пренос апсолутних права порез се утврђује пореском обвезнику. Дакле, решењем се порез утврђује Вама за земљиште које преносите другом учеснику у размени, а другом учеснику у размени пореска обавеза се решењем утврђује за земљиште које то лице преноси у циљу испуњавања своје уговорне обавезе. Наведена решења мора да буду јасна и разумљива пореском обвезнику и да садрже, између осталог, и чињенично стање и доказе на основу којих је пореска обавеза у сваком конкретном случају утврђена.*

Када се, као накнада за пренос права својине на једном земљишту, даје друго земљиште уз доплату у новцу, накнаду за пренос првог земљишта чини збир вредности другог земљишта и новца који се даје као доплата.

Пример: Размена земљишта за стан

Инвеститор – обвезник ПДВ-а 2023. године закључио је уговор о размени непокретности са физичким лицем које није обвезник ПДВ-а. Физичко лице даје земљиште и добија 3 милиона динара од инвеститора и 2 стана када зграда на том земљишту буде завршена. Тржишна вредност земљишта по решењу Пореске управе износи 10 милиона динара и на ту вредност плаћен је порез на пренос апсолутних права.

Иако то није изричито прописано, према нашем мишљењу, тржишна вредност земљишта коју је проценио надлежни порески орган и на тај начин утврдио основицу за порез на пренос апсолутних права (у конкретном случају 10 милиона динара) може да се користи као релевантна и за потребе утврђивања основице за ПДВ. Износ дугованог ПДВ-а утврђује се применом прерачунате стопе на наведени износ јер је то бруто вредност коју је обвезник ПДВ-а добио, и то према тржишној вредности на дан преноса права својине на земљишту.

Према томе, у конкретном случају укупна накнада коју правно лице остварује за пренос станова једнака је тржишној вредности земљишта (10 милиона динара), умањеној за уговорени новчани износ који се плаћа 3 милиона динара. Та разлика (7 милиона динара) има карактер бруто накнаде коју правно лице остварује за промет станова, што значи да се основица за ПДВ утврђује применом прерачунате стопе (7.000.000 x 9,0909%).

Дипл. екон. Тања Ђелкапић, самостални саветник у Министарству финансија

Превремени раскид уговора са аспекта ПДВ-а

Превремени раскид уговора представља ситуацију када је реализација уговора започета, односно једна страна из предметног уговора врши промет добара или услуга, али у току реализације тог уговора друга страна захтева превремени раскид уговора.

Превремени раскид може да постоји само када је реч о уговорима који су закључени на одређени временски период, као што је случај са закупом непокретности. Наиме, када се ради о уговорима који су закључени на неодређени временски период раскид уговора је једини начин да уговор престане, па се у том случају не уговара посебна накнада за превремени раскид уговора.

Међутим, када је уговор закључен на одређени временски период, смисао уговарања рока је да све уговорне стране остану верне уговору све до његовог истека. Превремени раскид уговора чињенично доводи до неповољне ситуације за страну која жели да остане верна уговору, због чега се у таквим уговорима често дефинише посебна накнада за случај превременог раскида уговора.

У случају превременог раскида уговора честа је појава да једна уговорна страна претрпи штету до које је дошло због престанка уговора пре истека рока на који је уговор закључен. Наведено се најчешће догађа када је реч о уговорима о закупу, али може да се јави и у вези са свим уговорима који су закључени на одређени временски период, као што су, примера ради, консултантске услуге, услуге заступања и др. Наиме, у уговору о закупу непокретности може да дође до превременог раскида уговора о закупу од стране закупца. С тим у вези, закуподавац може да закључи да је због раскида уговора супротно уговорним одредбама претрпео штету по основу неостварених закупнина које би остварио да је уговор извршен до краја, што је тзв. изгубљена добит. У том случају закуподавац има право да захтева накнаду штете у новцу, која може да буде увећана у висини неколико закупнина. Накнада која се по том основ плаћа има карактер накнаде штете.

С друге стране, може да дође до тога да закупац жели да са закуподавцем договори превремени раскид уговора о закупу, при чему је закуподавац спреман да пристане на раскид предметног уговора ако му закупац исплати накнаду у износу од, примера ради, 13 месечних закупнина. У вези са наведеним, према нашем мишљењу, могу да се појаве четири епилога:

- накнада штете;
- уговорна казна;
- повећање накнаде за претходно извршени промет;
- раскид уговора о делу вољом наручиоца посла.

Важно је истаћи да је у зависности од конкретних околности неопходно извршити детаљну анализу свих уговорних права и обавеза.

1 Накнада за превремени раскид уговора која се сматра накнадом штете

У случају једностраног, односно превременог раскида уговора, страна која остаје верна том уговору због тога може да претрпи одређену штету. С тим у вези, уколико у одређеном случају заиста дође до штете за једну од страна, што неспорно може и да се докаже, примера ради постоји пресуда суда, накнада која се по том основ плаћа има карактер накнаде штете.

Потребно је указати на то да штета може да буде надокнађена добровољно од штетника на основу споразума са оштећеним субјектом, што представља вансудско поравнање, али може да буде надокнађена и након окончања покренутог судског поступка у ком се утврђују висина штете и степен одговорности штетника. Примера ради, вансудско поравнање могло би да буде на основу записника о штети којим су констатовани трошкови које је закупац имао због отказа уговора пре дефинисаног рока, док штета надокнађена након окончања покренутог судског поступка може да буде ситуација у којој је суд пресудио да налаже закупцу да плати 10 закупнина закуподавцу због штете на основу

коју плаћа по предметном основу признаје као расход у пореском билансу у складу са општим правилима.

У уговору о лизингу којим је предвиђен откуп предмета лизинга, при чему се право располагања на предмету лизинга преноси отплатом последње рате, предаја добра – предмета лизинга од стране даваоца лизинга примаоцу лизинга сматра се прометом добра који је предмет опорезивања ПДВ-ом. У том случају основицу за обрачунавање ПДВ-а, у складу са одредбама члана 17. Закона о ПДВ-у, чини укупна накнада коју давалац лизинга прима или треба да прими од примаоца лизинга (без ПДВ-а), која садржи вредност предмета лизинга, накнаду даваоца лизинга (тзв. камата), као и све споредне трошкове које давалац лизинга зарачунава примаоцу лизинга. Када после извршеног промета обвезник ПДВ-а – давалац лизинга потражује од примаоца лизинга новчана средства на име накнаде за превремену отплату уговора о лизингу, на име накнаде по основу раста варијабилне каматне стопе, на име откупне цене предмета лизинга из уговора о лизингу коју прималац лизинга плаћа по истеку уговора о лизингу којим је уговорено право опције (откуп предмета лизинга или продужење уговора о лизингу), односно новчана средства на име споредних трошкова (нпр. таксе за упис и испис из лизинг регистра, трошкове осигурања, сервиса, слања опомене због кашњења са плаћањем и др.), реч је о измени – повећању пореске основице за опорезиви промет добара у смислу члана 21. став 1. Закона о ПДВ-у, па је обвезник ПДВ-а – давалац лизинга по том основу дужан да обрачуна и плати ПДВ у складу са Законом о ПДВ-у.

4 Раскид уговора о делу

У уговорима који нису временски условљени, већ су закључени да би се конкретан посао обавио (завршио), примењују се правила о уговору о делу у складу са Законом о облигационим односима („Сл. лист СФРЈ” бр. 29/78, 39/85, 45/89 – одлука УСЈ и 57/89, „Сл. лист СРЈ” бр. 31/93, „Сл. лист СЦГ” бр. 1/03 – Уставна повеља и „Сл. гласник РС” бр. 18/20 – даље: ЗОО).

Сагласно одредби члана 600. ЗОО, уговором о делу обавезује се посленик (предузимач, извођач радова) да обави одређени посао, као што је израда или оправка неке ствари или извршење неког физичког или интелектуалног рада и сл., док се наручилац обавезује да му за то плати накнаду.

Примера ради, када је реч о уговору о ревизији, са пореског аспекта, услуга ревизије има карактер појединачно пружене услуге, а не временски условљене услуге (промет настаје по окончању пружања услуге), док правни основ уговора о ревизији има карактер уговора о делу сагласно ЗОО. С тим у вези могу се претпоставити следеће околности – правно лице ангажовало је ревизора да изврши услугу ревизије, иако је реализација уговора скоро окончана, а наручилац посла одлучује да једнострано раскине уговор, али, иако раскида уговор, правно лице сагласно је са тим да изврши плаћање уговорене накнаде.

Према одредби члана 629. ЗОО, све док наручени посао није довршен, наручилац може да раскине уговор кад год хоће, али је у том случају дужан да исплати посленику уговорену накнаду, умањену за износ трошкова које овај није учинио, а које би био дужан да учини да уговор није раскинут, као и за износ зараде коју је остварио на другој страни или коју је намерно пропустио да оствари.

У складу са наведеним, у описаним околностима не ради се о накнади штете или уговорној казни, већ о праву извршиоца посла да наплати уговорену накнаду иако је уговор превремено раскинут на захтев наручиоца посла.

Наиме, према нашем мишљењу, ревизор је извршио промет услуге са аспекта Закона о ПДВ-у, иако иницијално уговорени посао није окончан до краја, па је по том основу дужан да обрачуна и плати ПДВ у складу са општим правилима, дефинисаним Законом о ПДВ-у. С тим у вези, у рачуну који издаје ревизор као опис услуге треба навести, примера ради, „услуге у вези са ревизијом…”, а као датум промета треба навести дан када је уговор раскинут.

Обвезник ПДВ-а – наручилац предметног посла по основу наведене услуге има право на одбитак претходног пореза у складу са општим правилима, прописаним одредбама члана 28. Закона о ПДВ-у.

Расход се признаје у пореском билансу у складу са општим правилима, прописаним одредбама члана 7. Закона о порезу на добит правних лица.

Мр Андријана Ивић, саветник за порезе и рачуноводство у редакцији часописа „Пословни саветник"

Рефакција акцизе на деривате нафте употребљене за грејање

Сходно члану 39а Закона о акцизама („Сл. гласник РС" бр. 22/2001… и 30/2024 – даље: **ЗоА**), купац – крајњи корисник који деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. тачке 3), 5) и 7) тог закона користи за грејање може да оствари рефакцију плаћене акцизе на те деривате нафте и биотечности, под условом да:
1) те деривате нафте и биотечности набавља од увозника односно произвођача;
2) да је на те деривате нафте и биотечности увозник односно произвођач платио прописани износ акцизе;
3) да је купац – крајњи корисник **платио рачун у ком је исказан обрачунати износ акцизе**, при чему, када се поменути деривати продају купцу – крајњем кориснику **преко овлашћеног дистрибутера** тих деривата нафте и биотечности, купац – крајњи корисник остварује право на рефакцију плаћене акцизе под условом да поседује **фискални рачун, односно рачун и да је платио те деривате нафте и биотечности**.

Овлашћени дистрибутер, у смислу ЗоА, јесте лице које је регистровано у Агенцији за енергетику Републике Србије и бави се продајом на велико, односно на мало деривата нафте, биогорива и биотечности, у складу са прописима којима се уређује промет деривата нафте и биогорива. За промет деривата неопходно је поседовати одговарајућу лиценцу у складу са прописима о енергетици. Дакле, уколико би се деривати набављали од лица које нема лиценцу, не би могло да се оствари право на рефакцију акцизе.

Право на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. тачке 3), 5) и 7) наведеног закона, који се користе за грејање, остварује лице **ради загревања пословног односно стамбеног простора**. Купцем – крајњим корисником, у смислу ЗоА, сматра се правно лице, предузетник, као и физичко лице (члан 9. став 3. ЗоА). Дакле, привредни субјекти имају право на рефакцију када деривате користе за загревање пословног, а физичко лице за загревање стамбеног простора.

У случају када се деривати не користе за загревање простора, иако је то њихова првенствена намена, не може да се оствари право на рефакцију, што потврђују и доле наведена мишљења надлежног министарства.

Из Мишљења Министарства финансија бр. 434-00-00032/2018-04 од 1. 11. 2018. године:
У конкретном случају Геронтолошки центар има права на рефакцију плаћене акцизе на, како наводите у вашем дописуу, течно гориво, односно лож-уље, а које у складу са Законом спада у гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона, које се користи у котларници за производњу водене паре, а иста се користи у процесу рада машина за загревање пословног простора, уколико испуњава све услове прописане Законом и Правилником.

Напомињемо да у случају када се течно гориво, односно лож-уље користи, како наводите у вашем дописуу, у котларници за производњу водене паре, а иста се користи у процесу рада машина за одржавање хигијене, сходно важећим прописима, не постоји основ за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на течно гориво, односно лож-уље, с обзиром на то да се право на рефакцију плаћене акцизе може остварити уколико се деривати нафте користе за загревање, у овом случају, пословног простора, а не и на деривате нафте који се користе у процесу рада машина за производњу водене паре ради која се користи за одржавање хигијене у пословном простору.

Према томе, право на рефакцију плаћене акцизе на, како наводите у вашем дописуу, течно гориво, односно лож-уље, а које у складу са Законом спада у гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона, може се остварити само на количину гасног уља које се користи у котларници за производњу водене паре у процесу рада машина за загревање пословног простора.

односно у електронском облику у пореско сандуче на порталу Пореске управе.

Решење садржи следеће податке: датум и број решења, месец за који се врши рефакција акцизе, назив, адресу, место седишта, ПИБ подносиоца захтева, односно име и презиме, адресу и ЈМБГ подносиоца захтева, број рачуна са називом банке и износ акцизе за рефакцију.

Рефакција акцизе врши се у року од 15 дана од дана достављања решења Управи за трезор.

2.3 Износ рефакције

Рефакција акцизе врши се само **у делимичном износу плаћене акцизе**. Према члану 9. став 4. ЗоА, право на рефакцију плаћене акцизе остварује се у износу који представља разлику између износа утврђеног у ставу 1. наведеног члана (износа плаћене акцизе) и износа акцизе из става 5. истог члана (износа до ког се умањује плаћена акциза). Износи (у примени од 1. маја 2024. године) представљени су у следећој табели:

Деривати нафте и биогорива	Износ акцизе који се плаћа (из члана 9. став 1)	Износ до којег се умањује плаћена акциза (из члана 9. став 5)	Износ рефакције
Гасна уља	69,12 дин./l	8,30 дин./l	60,82 дин./l
Течни нафтни гас	52,49 дин./kg	7,10 дин./kg	45,39 дин./kg
Биотечности	62,54 дин./l	3,12 дин./l	59,42 дин./l

3 Књижење рефакције акцизе

Набавка деривата и биотечности исказује се задужењем рачуна залиха материјала на рачуну 101 – *Материјал* (односно ставом 101,270/435). Утрошак се евидентира задужењем рачуна рачуну 513 – *Трошкови горива и енергије* (односно ставом 513/101).

Уплате Управе за трезор на име рефакције плаћене акцизе представљају приход од повраћаја пореских дажбина, тако да се књиговодствено обухватају преко рачуна 640 – *Приходи од премија, субвенција, дотација, регреса, компензација и повраћаја пореских дажбина*, уз задужење рачуна 222 – *Потраживања од државних органа и организација*.

Не би било исправно да се рефакција акцизе књижи као умањење расхода на рачуну 513 – *Трошкови горива и енергије*, јер услед тог чина не би били исказани стварни трошкови деривата и биотечности, а осим тога, наведено би било у супротности са општим рачуноводственим начелом из члана 23. Закона о рачуноводству. Предметним чланом Закона о рачуноводству прописано је, између осталог, да је забрањено пребијање између ставки активе и пасиве или између ставки прихода и расхода.

Електронски часопис **ПОСЛОВНИ САВЕТНИК**

Часопис „ПОСЛОВНИ САВЕТНИК" представља издање са стручним ауторским текстовима из области рачуноводства и пореза. Намењен је, пре свега, финансијским и рачуноводственим службама у приватном сектору, рачуноводственим агенцијама и сл.

Од рубрика у часопису издвајамо: Рачуноводство, Порези, Зараде, плате и друга примања, Радни односи, Пословне финансије, Статистика и остале области.

Тренутно се у издању налази преко 1.800 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњих бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи.нет, а повезани су са релевантним прописима.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Мр Жељко Албанезе

Порески аспект примања и давања донација

1 Појам донације

Донација је реч латинског порекла чије је значење у српском језику даровање или поклањање, а може да се тумачи и као акт о поклањању. Донација обично подразумева давање у новцу, стварима или услугама. **Донатор** (физичко или правно лице које даје донацију – поклонодавац, дародавац) има право не само да тражи већ и да добије информације од **примаоца донације** (поклонопримца) о томе како су утрошена донирана средства. Међутим, донатор нема право да за износ донације тражи било какву противуслугу јер је **донаторство** бестеретни правни посао при којем донатор нешто поклања, при чему прималац донације не даје накнаду за примљени поклон.

У складу са **Законом о донацијама и хуманитарној помоћи** („Сл. лист СРЈ" бр. 53/2001, 61/2001 – испр., 36/2002 и „Сл. гласник РС" бр. 101/2005 – др. закон – даље: Закон о донацијама), у Републици Србији донације могу да примају државни органи, јединице локалне самоуправе, јавна предузећа, јавне установе, друге организације и заједнице које не остварују добит, као и домаће и стране хуманитарне организације, али не може политичка странка. Остала правна и физичка лица донације могу да дају и примају у складу са међусобним договором примаоца и даваоца донације.

Донације, у смислу Закона о донацијама, могу да буду у:
- роби (осим дувана и дуванских прерађевина, алкохолних пића и путничких аутомобила),
- услугама,
- новцу и хартијама од вредности,
- имовинским и другим правима.

У наставку текста следе коментари фискалних повластица и пореског третмана примања и давања донација које се код донатора појављују као расход, док код примаоца донације представљају приход.

2 Увоз робе и услуга које су предмет донације

Као што је већ наведено, сагласно Закону о донацијама, државни органи, јединице локалне самоуправе, јавна предузећа, јавне установе, друге организације и заједнице које не остварују добит, као и домаће и стране хуманитарне организације, могу да примају донације у роби (осим дувана и дуванских прерађевина, алкохолних пића и путничких аутомобила), услугама, новцу, хартијама од вредности, имовинским и другим правима (члан 2. Закона о донацијама). При томе, у члану 3. истог закона прецизирано је да је **увоз робе и услуга по основу донације, као и увоз робе и услуга који се купују из средстава добијених од донације** и из средстава остварених реализацијом хартија од вредности, али и по основу коришћења уступљених права – **слободан**.

Међутим, **сагласно члану 4**. тог закона, та фискална повластица може да се користи под следећим условима:
- **роба** може да се увози ако испуњава услове прописане за стављање у промет, односно за употребу на домаћем тржишту;
- **услуге** могу да се увозе у складу са домаћим прописима и међународним уговорима.

Изузетно, треба имати у виду:
1) роба за коју је обавезна здравствена, ветеринарска, еколошка или фитопатолошка контрола или контрола квалитета – може да се увози ако испуњава прописане услове;
2) роба, у смислу Закона о донацијама, **не може да се увози**:
- ако су њен промет и употреба забрањени у земљи из које се увози или у земљи у којој је произведена и
- уколико је одлуком надлежног органа у Србији забрањен увоз те робе ради спречавања угрожавања живота и здравља људи и животне средине.

1) издаци у збирном износу највише до 5% од укупног прихода за:
(1) здравствене, образовне, научне, хуманитарне, верске и спортске намене, заштиту животне средине, као и давања учињена установама, односно пружаоцима услуга социјалне заштите основаним у складу са законом који уређује социјалну заштиту:
а. учињена лицима регистрованим односно основаним за наведене намене, у складу са посебним прописима,
б. која та лица користе искључиво за обављање поменутих делатности (здравствене, образовне, научне, хуманитарне, верске, спортске, заштиту животне средине, као и за социјалну заштиту),
(2) хуманитарну помоћ, односно отклањање последица насталих у случају ванредне ситуације, који су учињени Републици, аутономној покрајини, односно јединици локалне самоуправе;
2) издаци за улагања у области културе, укључујући и кинематографску делатност – највише до 5% од укупног прихода (став 3).

Сва наведена издвајања – донације – сматрају се добротворним улагањима у одређене области друштвеног живота, при чему су она за привредна друштва издаци који представљају расходе, који ипак нису у директној вези са обављањем пословних активности, у датом случају донатора. Ма колико таква издвајања била пожељна и корисна за заједницу у целини, Закон је ипак ограничио ниво њиховог признавања у пореском билансу да се не би претерало са исплатама по тим основама и тиме несразмерно умањила опорезива добит, односно умањио порез као приход државе.

На пример, када су у питању давања учињена за образовне намене, потребно је да је давање учињено лицу које је основано и регистровано за обављање делатности образовања у складу са законима којима су уређено предшколско, основно, средње и високо образовање, као и за образовање одраслих, при чему није од утицаја да ли се издвајање врши образовној установи која је основана од стране Републике, покрајине или јединице локалне самоуправе, или су у питању приватне образовне установе. Уз то, када су у питању издаци за научне намене, неопходно је да је давање учињено организацијама основаним и регистрованим за обављање научне делатности у складу са законом којим је уређена научноистраживачка делатност.

Међутим, према одредбама члана 7а Закона о порезу на добит, **на терет расхода у пореском билансу не признају се, између осталог, ни**:

- **поклони и прилози дати политичким организацијама;**
- **поклони чији је прималац повезано лице (сходно дефиницији из члана 59. Закона);**
- **трошкови који нису настали у сврху обављања пословне делатности**.

Наведена изузећа односе се и на све донације из члана 15. ст. 1. и 3. Закона, тако да се, на пример, расход који настаје по основу дате донације не признаје у пореском билансу донатора ако је прималац донације повезано лице са донатором.

Потребно је истаћи још и да донација код поклонопримца представља приход који може али и не мора да чини основицу пореза на добит. Наиме, приходи по основу примљене донације код пореских обвезника пореза на добит – примаоца донације (привредних друштава) чине основицу пореза на добит, дакле укључују се у порески биланс као приход у износу утврђеном билансом успеха, у складу са прописима о рачуноводству, па увећавају опорезиву добит. С друге стране, приход по основу примљене донације не улази у основицу пореза на добит недобитним организацијама.

WWW.PROPISI.NET

Редакција

Кратке теме из области ПДВ-а кроз питања претплатника

Опорезивање услуге медицинског прегледа за потребе издавања разних дозвола

Питање: Дом здравља пружа физичким лицима услуге здравственог прегледа за потребе издавања возачке дозволе, дозволе за држање оружја, за заснивање радног односа и сл. На основу прегледа издаје се уверење. Које су обавезе дома здравља за ту врсту услуге?

Одговор: У складу са чланом 25. став 2. тачка 7) Закона о ПДВ-у не плаћа се ПДВ на промет услуга које пружају здравствене установе у складу са прописима који регулишу здравствену заштиту, укључујући и смештај, негу и исхрану болесника у тим установама, осим апотека и апотекарских установа. Чланом 135. Правилника о ПДВ-у прецизирано је да се услугама, у смислу члана 25. став 2. тачка 7) Закона, сматрају:

- превентивне,
- дијагностичко-терапијске и
- рехабилитационе услуге,

које пружају домови здравља, болнице, заводи, заводи за јавно здравље, клинике, институти, клиничко-болнички центри и клинички центри у складу са прописима који уређују здравствену заштиту, који су регистровани за обављање тих делатности, као и смештај, нега и исхрана болесника у тим установама, независно од тога да ли су наведене установе усмерене ка остваривању добити.

Превентивним услугама сматрају се услуге које имају **за циљ спречавање неповољног здравственог стања**. Дијагностичко-терапијским услугама сматрају се услуге успостављања дијагнозе у циљу **одређивања терапије, као и успостављања дијагнозе, одређивања и спровођења терапије**. Рехабилитационим услугама сматрају се услуге које имају за циљ делимично или потпуно враћање изгубљене функције људског тела.

Чланом 14. Закона о здравственој заштити прописано је да послодавац организује и обезбеђује из својих средстава **здравствену заштиту запослених** ради стварања услова за здравствено одговорно понашање и заштиту здравља на радном месту запосленог, која обухвата најмање:

1) лекарске прегледе ради утврђивања способности за рад по налогу послодавца;

2) спровођење мера за спречавање и рано откривање професионалних болести, болести у вези са радом и спречавање повреда на раду;

3) превентивне прегледе запосленог (претходне, периодичне, контролне и циљане прегледе) у зависности од пола, узраста и услова рада, као и појаве професионалних болести, повреда на раду и хроничних болести, у складу са законом;

4) прегледе запосленог који се обавезно спроводе ради заштите животне и радне средине, ради заштите запосленог од заразних болести у складу са прописима којима се уређује заштита становништва од заразних болести и ради заштите потрошача, односно корисника, као и друге обавезне здравствене прегледе, у складу са законом;

5) упознавање запослених са мерама заштите здравља на раду и њихово образовање у вези са специфичним условима, као и са коришћењем средстава и опреме за личну заштиту на раду и колективним мерама безбедности и здравља на раду, у складу са прописима којима се уређује безбедност и здравље на раду;

6) обезбеђивање санитарно-техничких и хигијенских услова (санитарних услова) у објектима под санитарним надзором и другим објектима у којима се обавља делатност од јавног интереса у складу са законом којим се уређује санитарни надзор, као и обезбеђивање и спровођење општих мера за заштиту становништва од заразних болести у складу са законом којим се уређује заштита становништва од заразних болести;

7) друге превентивне мере (препоручену имунизацију, необавезне систематске прегледе) у складу са општим актом послодавца;

У складу са одредбом члана 10. став 1. тачка 1) Закона порески дужник је, у смислу тог закона, обвезник који врши опорезиви промет добара и услуга, осим када обавезу плаћања ПДВ-а у складу са поменутим чланом има друго лице.

У Мишљењу Министарства финансија бр. 000713260 2024 10520 004 000 011 004 од 19. 4. 2024. године, које се односи на порески третман услуга елабората о расвети и обуке особља за управљање расветом, при чему два обвезника ПДВ-а закључе уговор чији је предмет испорука опреме и извођење радова за аудио и видео систем у целом објекту, **после чега дође до закључивања анекса тог уговора** чији је предмет израда елабората о расвети и обука особља за управљање расветом, наведено је следеће: *У складу са одредбама члана 3. Закона, предмет опорезивања ПДВ су испорука добара и пружање услуга (у даљем тексту: промет добара и услуга) које порески обвезник изврши у Републици уз накнаду, у оквиру обављања делатности, као и увоз добара у Републику. Промет добара, у смислу овог закона, а у складу са одредбом члана 4. став 1. Закона, је пренос права располагања на телесним стварима (у даљем тексту: добра) лицу које тим добрима може располагати као власник, ако овим законом није друкчије одређено. Промет услуга, у смислу овог закона, а у складу са чланом 5. став 1. Закона, су сви послови и радње у оквиру обављања делатности који нису промет добара из члана 4. овог закона. Ако се уз испоруку добара врши споредна испорука добара или споредно пружање услуга, сматра се да је извршена једна испорука добара, а ако се уз услугу врши споредно пружање услуга или споредна испорука добара, сматра се да је пружена једна услуга. С тим у вези, када два обвезника ПДВ закључе уговор чији је предмет испорука опреме и извођење радова за аудио и видео систем у целом објекту, **после** чега дође до закључивања анекса тог уговора чији је предмет израда елабората о расвети и обука особља за управљање расветом,* ***мишљења смо да се услуге елабората о расвети и обука особља за управљање расветом не сматрају споредним, већ посебним услугама за чији је промет порески дужник обвезник ПДВ – пружалац услуга, независно од тога што их на основу истог уговора са припадајућим анексом пружа исти обвезник ПДВ и независно од времена промета тих услуга и времена промета који се врши по иницијалном уговору.***

ПС

КАЛКУЛАТОР КАМАТА

у оквиру електронског издања ИНГ-ПРО ПРОПИСИ.НЕТ

Осим обрачуна затезне камате у динарима или у некој од страних валута (евро, долар, швајцарски франак), уз помоћ нашег калкулатора претплатници могу да врше и обрачун камате за неблаговремено плаћене јавне приходе и за неблаговремено плаћени царински дуг и казну у царинском поступку, затим обрачун камате по есконтној/референтној стопи Народне банке Србије и по референтној стопи Европске централне банке (ЕЦБ), као и обрачун камате по пресудама/одлукама Европског суда за људска права. Поред наведених, ту је и обрачун уз помоћ индекса потрошачких цена, а поред свих ових дефинисаних каматних стопа које ми ажурирамо, постоји и опција ***Моје каматне стопе***, помоћу које сваки корисник може да дефинише каматне стопе како би прилагодио обрачун камата сопственим потребама.

Обрачуне камата претплатници могу да сачувају у оквиру базе, а могу и да врше промене на рачуну, односно да евидентирају нова задужења и отплате, уз могућност да бирају да ли ће се делимична отплата дуга прво одузимати од камате или од главнице.

Калкулатор врши обрачуне камата пропорционалном или конформном методом. Поред ових, постоји и јединствена мешовита метода (за затезну камату до 2. 3. 2001. примењује се конформна метода, а од 3. 3. 2001. пропорционална), која омогућава јединствен обрачун камате за период пре и после тог периода. Сходно томе, по истом принципу функционише и обрачун камате на неблаговремено плаћене јавне приходе, на неблаговремено плаћен царински дуг и неблаговремено плаћену казну у царинском поступку (до 31. 12. 2012. конформна, од 1. 1. 2013. пропорционална метода).

Збирни обрачун камата омогућава обрачун дуга по више различитих фактура (рачуна), по принципу: један поверилац, један дужник, више новчаних потраживања и износ укупног дуга по свим тим различитим основама.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Мр Жељко Албанезе

Слободан приступ тржишту рада и остале карактеристике програма „Отворени Балкан”

Сагласно Закону о потврђивању Споразума о условима за слободан приступ тржишту рада на Западном Балкану („Сл. гласник РС – Међународни уговори” бр. 27/2021), држављани Републике Албаније, Републике Северне Македоније и Републике Србије имају право да се слободно крећу, бораве и раде на територијама тих земаља у складу са Споразумом о условима за слободан приступ тржишту рада на Западном Балкану (даље: Споразум), који је саставни део наведеног закона. Таква регионална иницијатива Републике Србије, Републике Албаније и Републике Северне Македоније (даље: Уговорне стране), названа „Отворени Балкан”, има за циљ:

- успостављање економске зоне ради повећања трговине и сарадње, као и побољшање међусобних билатералних односа,
- уклањање баријера које ометају трговину и слободно кретање људи, и
- омогућавање коришћења електронских услуга у оквиру саме иницијативе.

Отворени Балкан је привредно и политичко подручје три државе чланице на Балкану чија укупна површина износи 131.935 km^2, са становништвом од скоро 12 милиона.

„Отворени Балкан” представља подршку постојећим регионалним иницијативама, њихову конкретизацију и одговор на захтеве привреде, компанија и реалног живота. Иницијатива покренута под називом „Мини Шенген” преименована је у „Отворени Балкан”, при чему могу да јој приступе све економије у региону.

Предности слободног кретања радника у региону, без било каквих административних баријера, свакако су вишеструке, почев од могућности обављања сезонских послова, преко смањења дефицитарних занимања и јачања поверења инвеститора, до раста кључних сектора привреде. Очекује се да слободан приступ тржишту рада од око 12 милиона становника спречи даљи одлив мозгова и младих из региона нудећи могућности за запошљавање, али и да одговори на све веће захтеве за квалитетним кадровима, како локалних тако и међународних компанија које послују у региону.

1 Слободан приступ тржишту рада Уговорних страна

Држављани Уговорних страна, на које се Споразум примењује, имају право да се слободно крећу, бораве и раде на територијама Уговорних страна у складу са Споразумом. Уговорне стране обавезале су се да поједноставе административне процедуре за улазак, кретање, боравак и рад држављана других Уговорних страна и да гарантују да држављани других Уговорних страна имају једнак приступ тржишту рада сваке од Уговорних страна у складу са Споразумом и националним законодавством.

Према члану 4. Споразума, држављанин једне од Уговорних страна, поред права прописаних националним законодавством о раду странаца, има право уласка и боравка у сврху рада у другој Уговорној страни у складу са Споразумом, под условом да:

1) поседује важећу личну карту или биометријску путну исправу, која важи најмање 90 дана рачунајући до датума истека;

2) нема забрану уласка и боравка на територији друге Уговорне стране;

3) не представља претњу по јавни поредак, националну безбедност, јавно здравље или међународне односе друге Уговорне стране.

Ради остваривања права на слободан приступ тржишту рада држављанин Уговорне стране регистроваће личне и друге податке онако како то захтева одговарајућа електронска услуга израђена од стране сваке Уговорне стране, у складу са националним законодавством и Споразумом о повезивању шема електронске идентификације грађана Западног Балкана. Та регистрација може да се оба-

није и Републике Северне Македоније који имају идентификациони број Отвореног Балкана.

Сходно Споразуму, држављанима Републике Албаније и Републике Северне Македоније омогућено је да електронским путем поднесу захтев за дозволу за слободан приступ тржишту рада у Републици Србији, преко портала *euprava.gov.rs*. То могу да учине уколико имају електронски идентитет у Републици Албанији или Републици Северној Македонији и додељен идентификациони број Отвореног Балкана.

Потребна документа су:
- лична карта или пасош, и
- фотографија подносиоца захтева, не старија од шест месеци.

Дозвола за слободан приступ тржишту рада у Републици Србији омогућава грађанима Албаније и Северне Македоније да у периоду важења дозволе бораве и раде на територији Републике Србије, без обавезе да поднесу захтев за одобрење привременог боравка и регулишу питање радне дозволе. Уколико се захтев за слободан приступ тржишту рада у Републици Србији одобри, електронски документ о одобреном слободном приступу тржишту рада биће достављен на имејл-адресу подносиоца. Период важења дозволе је две године. Цео поступак ослобођен је плаћања административних такси, прописаних за одобрење привременог боравка или радне дозволе.

Напомена: Рок за решавање захтева је најдуже 30 дана од дана када је захтев поднет. Захтев подноси лице које намерава да живи и ради у Републици Србији, а не послодавац.

Додатне информације:
- **за Албанију имејл:** `support_openbalkan@e--albania.al`
- **за Северну Македонију имејл**: `info@av.gov.mk`.

3 Остале напомене

1) Држављанин једне земље која је потписница Споразума може да поднесе захтев за одобрење слободном приступу тржишту рада истовремено у остале две државе потписнице Споразума.
2) Будући да захтев за слободан приступ тржишту рада може да се поднесе и из земље чији је подносилац држављанин, односно из иностранства, у моменту подношења захтева подносилац није у обавези да унесе адресу на којој ће боравити приликом подношења захтева. Међутим, након што му се захтев за слободан приступ тржишту рада одобри, али и након што нпр. држављанин друге државе уђе у Републику Србију и започне активности за коју му је одобрен слободан приступ тржишту рада, у обавези је да у року од пет дана од дана када се пријави на адресу боравишта у Републици Србији пријави пребивалиште.

Електронски часопис **ЛЕГЕ АРТИС – ПРОПИСИ У ПРАКСИ**

Часопис „Lege Artis – ПРОПИСИ У ПРАКСИ", електронско издање, са стручним ауторским текстовима, већ дужи низ година незаобилазни је саветник и дневни пратилац у свачијем пословању. Намењен је, пре свега, правним службама у јавном и приватном сектору, привредним субјектима, установама, адвокатским канцеларијама итд.

Од области у часопису издвајамо: Јавне набавке и буџети, Грађанско право, Кривично и прекршајно право, Образовање, Планирање, изградња, становање, Привредно право, Радно право, Управно право, Здравствене установе, здравствена заштита и здравствено осигурање и друге области, као и сталне рубрике „Портал читалаца", „Календар правних аката" и „Регистар прописа".

Тренутно се у издању налази преко 1.800 чланака, при чему у току године излази 12 бројева.

Чланци из свих досадашњим бројева доступни су у е-часопису, с тим што им се приступа у оквиру издања Прописи. нет, а повезани су са релевантним прописима.

За претплату и друге информације пишите нам на: office@ingpro.rs или нас позовите на: 011/2836-820, 2836-821, 2836-822.

Мр Жељко Албанезе

Актуелна питања о остваривању права предузетника на старосну пензију

Према члану 10. Закон о пензијском и инвалидском осигурању („Сл. гласник РС” бр. 34/2003… и 76/2023 – даље: **Закон**), обавезно осигурана лица (даље: осигураници) у смислу тог закона јесу:
1) запослени,
2) лица која самостално обављају делатност (даље: предузетник) и
3) пољопривредници.

Предузетник је осигураник – физичко лице које обавља самосталну привредну, професионалну или другу делатност у складу са законом, по основу које плаћа порез на доходак грађана на приходе од самосталне делатности, при чему је по основу те самосталне делатности и социјално осигуран. Једно од права предузетника из пензијског и инвалидског осигурања за случај старости је и:
- право на старосну пензију и
- право на превремену старосну пензију.

Законом су прописани услови за стицање права на старосну и превремену старосну пензију, при чему се те одредбе односе на све осигуранике, невезано за то да ли су у питању запослени, осигураници самосталних делатности или осигураници пољопривредници. Услови за стицање права на старосну пензију за све њих су кумулативни, што значи да је потребно да осигураник испуњава оба наведена услова – и у погледу година живота и у погледу година стажа осигурања. Уз то, да би се неко време утврдило као стаж осигурања, потребно је:
- да је лице било пријављено на осигурање и
- да су за то време уплаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање.

1 Услови за остваривање пензије у 2024. години

1.1 Старосна пензија

Одредбом члана 19. Закона алтернативно су уређени услови према којима осигураник (и предузетник) стиче право на старосну пензију:
1) кад наврши 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања (важи за мушкарца и жену);
2) кад наврши 45 година стажа осигурања, без обзира на године живота (важи за мушкарца и жену).

Дакле, према основном решењу, **право на старосну пензију** могу да остваре и предузетници у 2024. години:
- **мушкарац**:
  - са 65 година живота и најмање 15 година стажа осигурања,
  - са 45 година стажа осигурања, без обзира на године живота;
- **жена:**
  - са 45 година стажа осигурања, без обзира на године живота.

Изузетно од наведеног, сходно члану 19а Закона, **осигураник жена** у 2024. години остварује право на старосну пензију **кад наврши 63 године и 8 месеци живота, и 15 година стажа осигурања**.

То су уједно и једина мерила одласка у пензију у Закону о ПИО која су на снази у 2024. години. Пошто се у датим одредбама помиње стаж осигурања, подсећамо на то да се **у стаж осигурања** предузетнику рачуна време које је провео обављајући самосталне делатности по основу којих је био обавезно осигуран, за које је уплаћивао допринос за пензијско и инвалидско осигурање (даље: допринос за ПИО). Наравно, ако је садашњи предузетник један део ранијег радног века провео као запослени, у стаж осигурања рачуна му се и то време ако му је послодавац за то време запослења плаћао допринос за ПИО.

1.2 Остваривање права на пензију предузетника који има претходни „бенефицирани стаж”

У посебном случају, ако је садашњи предузетник један део ранијег радног века провео запослен код послодавца на нарочито тешким, опасним и за

Према томе, предузетник који жели да настави да обавља исту делатност и после остваривања права на старосну пензију нема обавезу да се одјављује са осигурања и да изврши брисање из регистра ради остваривања права на старосну пензију. Уз захтев за остваривање права на пензију доставиће уверење о обављању предузетничке делатности од органа надлежног за Регистар привредних субјеката (АПР).

У другом случају предузетник одлази у пензију и затвара свој „бизнис". Тада предаје прописану документацију за пензију, а за брисање самосталне делатности подноси:

- регистрациону пријаву брисања предузетника,
- доказ о уплати накнаде за брисање предузетника,
- уверење/потврду надлежне организационе јединице Пореске управе РС којим/ом се потврђује да на дан издавања уверења/потврде предузетник **НЕМА неизмирене пореске обавезе** по основу пореза на приходе од обављања самосталне делатности и доприноса за пензијско и инвалидско осигурање, које/а није старије/а од пет дана у моменту подношења захтева за брисање из регистра, **са одговарајућом напоменом да је уверење/потврда издато/а у складу са чланом 29. ЗППППА**, и
- уверење/потврду пореске администрације надлежне јединице локалне самоуправе којим/ом се потврђује да на дан издавања уверења/потврде предузетник **НЕМА неизмирене обавезе** по основу локалних комуналних такси и сл., које/а није старије/а од пет дана у моменту подношења захтева за брисање из регистра, **са одговарајућом напоменом да је уверење/потврда издато/а у складу са чланом 29. ЗППППА**.

У случају престанка обављања самосталне делатности, обвезници ПДВ-а дужни су да најкасније у року од 15 дана пре подношења захтева за брисање из надлежног регистра Пореској управи поднесу захтев за брисање из евиденције обвезника ПДВ-а. Чињеницу да је предузетник брисан из Регистра обвезника ПДВ-а, уколико је регистровани обвезник, што је претходни услов за регистрацију брисања, регистратор утврђује по службеној дужности, увидом у Регистар евидентираних ПДВ обвезника који води Пореска управа.

Напомињемо да се захтев за издавање уверења у сврху брисања из евиденције АПР и у сврху остваривања права из пензијског и инвалидског осигурања (упис стажа) подноси искључиво у писаном облику, односно за наведена уверења захтев не може да се поднесе електронским путем.

4 Подношење документације за пензију

У вези са остваривањем права предузетника на старосну пензију важно је нагласити следеће:

- За признавање права на старосну, односно превремену старосну пензију за предузетнике није потребан престанак осигурања.
- Признаје се само стаж за који су плаћени доприноси, при чему листинг са подацима о стажу и зарадама може да се добије у филијали РФ ПИО уз личну карту, бесплатно.
- Ако је лице радило у иностранству, укључујући и бивше југословенске републике, о његовом праву на пензију према стажу осигурања оствареном у иностранству биће одлучено по прописима земље у којој је радило.
- Законски рок за доношење решења је два месеца.

Докази потребни за остваривање права:

- доказ којим се потврђује идентитет (лична карта на увид или уверење о пребивалишту);
- докази о пензијском стажу у Републици Србији – радна књижица, уверење о бенефицираном стажу, друге јавне исправе о стажу (решења, уверења, потврде и слично) у оригиналу или овереној фото-копији;
- доказ о регулисаном војном року (оверена фото-копија војне књижице или уверење војног одсека);
- уверење о обављању самосталне делатности, које издаје надлежни орган општине, односно одговарајуће удружење, савез (за период до 31. 12. 2005. године), односно решење Агенције за привредне регистре (за период од 1. 1. 2006. године);
- уверење о плаћеном доприносу за ПИО са исказаним основицама доприноса и износом уплаћеног доприноса, издато од стране Пореске управе за период обављања самосталне делатности;
- докази о стажу у иностранству.

Мр Жељко Албанезе

Организовање волонтирања и порески третман накнађивања трошкова волонтирања

Законом о волонтирању („Сл. гласник РС” бр. 36/2010 – даље: Закон) у Републици Србији створен је основ за промовисање и јачање улоге волонтирања и уређивање односа између волонтера, организатора и корисника волонтирања. Волонтирање се промовише као активност од интереса за Републику Србију, односно од јавног интереса, којом се доприноси активном укључивању грађана у друштвене процесе и развоју хуманијег и равноправнијег демократског друштва једнаких могућности, као и побољшању квалитета живота грађана.

1 Организовање волонтирања

1.1 Шта је волонтирање?

Волонтирањем се, у смислу члана 2. Закона, сматра:

- добровољно пружање услуге или обављање активности за опште добро или за добро другог лица,
- без исплате новчане накнаде или потраживања друге имовинске користи, осим ако наведеним законом није другачије одређено.

Волонтирање може да буде дугорочно и краткорочно, при чему је **дугорочно волонтирање** дефинисано као волонтирање које траје дуже од 10 часова недељно, најмање три месеца без прекида.

У вези са законском дефиницијом волонтирања потребно је напоменути да волонтирање не треба поистовећивати са радом ван радног односа ради стручног оспособљавања и усавршавања, које се у појединим законима назива волонтирањем, али је искључено од кад се примењује поменути закон (члан 3. став 1. т. 1. и 2).

1.2 Ко може да буде организатор волонтирања?

Према члану 4. Закона, **организатор волонтирања** може да буде правно лице чији основни циљ, у складу са оснивачким актом, није стицање добити. **Изузетно**, организатор волонтирања може да буде привредно друштво, односно јавно предузеће ако (члан 14):

- организује волонтирање за опште добро, односно добро другог лица на пословима ван делатности привредног друштва, односно јавног предузећа;
- обављањем волонтерских услуга и активности не стиче добит;
- волонтирање не замењује рад запослених и других радно ангажованих лица у том привредном друштву, односно јавном предузећу.

Привредно друштво, односно јавно предузеће које одлучи да организује волонтирање дужно је да донесе програм волонтирања, који нарочито садржи податке о организатору и кориснику волонтирања, месту обављања и трајању волонтирања, планираном броју волонтера, затим опис волонтерских услуга и активности, као и податке о оспособљавању за волонтере. Програм се доставља на сагласност министарству надлежном за рад (даље: министарство). Уз програм се доставља извод из Регистра привредних субјеката и правилник о организацији и систематизацији послова, а на захтев министарства и друга документација којом се доказује да се волонтирање обавља у складу са Законом. Министарство је дужно да у року од 15 дана од дана пријема програма волонтирања, односно допуне документације одлучи о давању или одбијању сагласности на програм волонтирања.

Организатори волонтирања, у складу са Законом, другим прописима и потврђеним међународним уговорима, могу да буду и државни орган, орган аутономне покрајине, орган јединице локалне самоуправе и орган месне заједнице.

1.3 Ко може да буде волонтер?

Према Закону, волонтер може да буде домаће или страно физичко лице које има најмање 15 година живота. Лице млађе од 18 година живота може да волонтира уз писмену сагласност родитеља, законског заступника или старатеља, док лице млађе од

■ **обвезник доприноса је организатор волонтирања у складу са законом којим је уређено волонтирање – за волонтера.**

Приметно је да је основица доприноса за ПИО увек најнижа месечна основица доприноса (тренутно, у 2024. години износи 40.143 динара), без обзира на то да ли су трошкови волонтирања виши или нижи од 40.143 динара, јер се, према члану 10. став 2. Закона, новчаном накнадом или имовинском користи за волонтера не сматра накнада трошкова волонтирања. Према томе, пошто се ради о накнади трошкова волонтирања, а не о новчаној накнади, по основу накнаде трошкова волонтирања увек се обрачунава стопа за ПИО од 4% на износ важеће најниже месечне основице доприноса.

2.3 Допринос за здравствено осигурање

Сходно члану 22. тачка 2) Закона о здравственом осигурању („Сл. гласник РС” бр. 25/2019 и 92/2023), лицима која, у складу са законом, обављају одређене послове за које не примају зараду, односно уговорену накнаду (**по основу уговора о волонтерском раду**), обезбеђују се права из обавезног здравственог осигурања у случају настанка повреде на раду или професионалне болести. Према одредби члана 47. став 1. тачка 2) Закона о доприносима, стопа доприноса за случај инвалидности и телесног оштећења по основу повреде на раду и професионалне болести, односно за случај повреде на раду и професионалне болести, за време волонтерског рада, за здравствено осигурање износи 2,00%. Такође:

■ **основица за обрачун доприноса је најнижа месечна основица доприноса;**

■ **обвезник доприноса је организатор волонтирања у складу са законом којим је уређено волонтирање – за волонтера**.

И у датом случају основица доприноса за здравствено осигурање је најнижа месечна основица доприноса (тренутно, у 2024. години износи 40.143 динара), без обзира на то да ли су трошкови волонтирања већи или нижи од 40.143 динара, јер се, према члану 10. став 2. Закона, новчаном накнадом или имовинском користи за волонтера не сматра накнада трошкова волонтирања. Према томе, пошто се ради о накнади трошкова волонтирања, а не о новчаној накнади, по основу накнаде трошкова волонтирања увек се обрачунава стопа за здравствено осигурање од 2% на износ важеће најниже месечне основице доприноса.

2.4 Пример обрачуна трошкова волонтирања и пореских обавеза

Уговором о волонтерском раду организатор је обезбедио волонтеру трошкове путовања од 7.000 динара, за радну одећу 8.000 динара, за лекарске прегледе 5.000 динара и месечну накнаду (џепарац) од 10.000 динара. То су трошкови волонтирања од 30.000 динара, по основу којих су плаћене пореске обавезе према следећем:

Ред. бр.	Опис	Износ
1.	Трошкови волонтирања за месец	30.000,00
2.	Најнижа месечна основица доприноса која се примењује на дан обрачуна и плаћања доприноса (за 2024. годину)	40.143,00
3.	Допринос за ПИО на терет организатора волонтирања (ред. бр. 2 x 4%)	1.605,72
4.	Допринос за здравствено осигурање на терет организатора волонтирања (ред. бр. 2 x 2%)	802,86
5.	Укупни трошкови волонтирања (ред. бр. 1 + ред. бр. 3 + ред. бр. 4)	32.408,58

За обрачунате доприносе организатор волонтерског рада попуњава и надлежној организационој јединици Пореске управе подноси пореску пријаву на обрасцу ППП-ПД. Доприноси по том основу у обрасцу ППП-ПД пријављују се под ОВП 620, а уплаћују се на рачун 840-4848-37. У налогу за плаћање наводи се шифра плаћања 254 и број одобрења за плаћање (БОП) додељен од стране Пореске управе. Књижење:

Ред. бр.	Конто	Опис	Дуг.	Потр.
1.	525	Трошкови накнада физичким лицима	30.000,00	
	241	Текући (пословни) рачун		30.000,00
- за исплату накнаде трошкова волонтирања				
2.	556	Трошкови доприноса	2.408,58	
	483	Обавезе за доприносе који терете трошкове (ПИО)		1.605,72
	483	Обавезе за доприносе који терете трошкове (здравство)		802,86
- по обрачуну				
3.	483	Обавезе за доприносе који терете трошкове (ПИО)	1.605,72	
	483	Обавезе за доприносе који терете трошкове (здравство)	802,86	
	241	Текући (пословни) рачун		2.408,58
- плаћање доприноса				

Мр Жељко Албанезе

Исплате запосленима поводом коришћења годишњег одмора – у привреди и јавном сектору

Када запослени користи годишњи одмор, одсуствује са рада, па уместо зараде остварује **накнаду зараде (накнаду плате)**. Такође, ради покрића дела трошкове годишњег одмора запослени остварује право на **регрес за годишњи одмор**. Ако запослени раскида радни однос, а није у целини искористио годишњи одмор, има право на новчану **накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор.**

У погледу наведене три исплате у наставку следи више детаља који се односе како на запослене у привреди тако и на запослене у јавном сектору.

1 Накнада зараде/плате за годишњи одмор у привреди

1.1 Накнада зараде у складу са Законом о раду

Према члану 114. став 1. Закона о раду („Сл. гласник РС" бр. 24/2005… и 113/2017 – даље: Закон), запослени има право на **накнаду зараде у висини просечне зараде у претходних дванаест месеци**, у складу са општим актом и уговором о раду, **за време одсуствовања са рада због годишњег одмора**. Дакле, **основ за обрачун накнаде зараде** је просечна бруто зарада запосленог у претходних дванаест месеци. Ако запослени нема пуних дванаест месеци рада у претходних дванаест календарских месеци, послодавац ће у обрачун укључити зараде у месецима у којима је запослени радио и примао зараду.

У зараду на основу које се запосленом обрачунава просек за претходних дванаест месеци – основ за накнаду зараде – улазе сва примања која, у смислу члана 105. став 3. Закона, чине зараду, а то су:

- **исплаћена зарада** по сату за ефективне сате рада у претходних дванаест месеци и зарада по основу радног учинка (стимулација и дестимулација);
- **увећање зарада** исплаћених у претходних дванаест месеци по основу рада на дан празника, ноћног рада, рада у сменама, прековременог рада, „минулог рада" и других увећања прописаних општим актом послодавца;
- **друга примања која имају карактер зараде**, која су претходних дванаест месеци исплаћена (топли оброк, регрес, теренски додатак, додатак за одвојен живот и друга давања запосленима која имају карактер зараде).

Према томе, ради обрачуна просечне зараде запосленог по сату у претходних дванаест месеци неопходно је утврдити:

1) збир примања која имају карактер зараде, која су исплаћена у претходних дванаест месеци;

2) укупно остварене ефективне сате рада (редовне, прековремене, ноћне, рад на дан празника) јер се за утврђивање просечне зараде у претходних дванаест месеци узимају само радни сати које је запослени ефективно провео на раду у тих дванаест месеци.

Однос та два елемента – масе зарада и суме сати рада – даје износ остварене зараде по сату рада у претходних дванаест месеци, који запосленом омогућава израчунавање висине накнаде зараде у текућем месецу, како ће то бити приказано у наставку текста.

За утврђивање просечне зараде у претходних дванаест месеци узимају се само радни сати које је запослени ефективно провео на раду у тих дванаест месеци, а то су сати редовног и прековременог рада, као и сати рада ноћу, на дан празника и сл. То практично значи да ни исплаћене накнаде плате у претходних дванаест месеци (за време боловања, годишњег одмора, плаћеног одсуства и друго), као ни сати одсуствовања за које је исплаћена накнада, не улазе у збир плата који чини основ за утврђивање висине накнаде зараде за годишњи одмор.

порез и доприносе, сходно законским прописима о платама у државним органима и службама.

Запослени у јавним службама (нпр. здравство, просвета, култура и организације обавезног социјалног осигурања) и **запослени у јавним предузећима у комуналној делатност**, чији су оснивачи јединице локалне самоуправе, остварују право на накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор, сходно члану 76. Закона о раду, у свему како је представљено у поглављу 5 овог чланка.

Приметно је да је начин утврђивања накнаде за неискоришћени годишњи одмор у јавном сектору у свим приказаним случајевима и за све запослене у наведеним прописима исти, као и да се базира на следећим правилима:

- Послодавац је дужан да запосленом којем је радни однос престао по било ком основу (одлазак у пензију, отказ од запосленог и сл.) исплати новчану накнаду за неискоришћени годишњи одмор.
- Новчана накнада исплаћује се у висини просечне плате/зараде тог запосленог у претходних дванаест месеци, сразмерно броју дана неискоришћеног годишњег одмора.
- У дванаестомесечни просек улазе сва примања која имају карактер плате/зараде, а остварена су за ефективно време проведено на раду (у просек не улазе накнада плате/зараде, као ни сати одсуствовања за које је исплаћена накнада).

Према томе, **признаје се право запосленом на наплату штете за неискоришћени годишњи одмор само у случају да некоришћени годишњи одмор постоји у тренутку престанка радног односа**. Дакле, у Закону се не инсистира на томе да је неискоришћен годишњи одмор кривица послодавца, већ да је сваки неискоришћени годишњи одмор у тренутку раскида радног односа разлог за накнаду штете.

Редакција

Кратке теме из области зарада и других примања кроз питања претплатника

Опорезивање накнаде коју остварује нерезидент – члан Надзорног одбора друштва у Србији

Питање: Лице је мађарски резидент, који живи у Мађарској и у радном односу је у тој држави. То лице именовано је за члана надзорног одбора у српској компанији, па ће по основу Уговора о утврђивању накнаде за члана Надзорног одбора примити накнаду за свој рад. Да ли се та накнада опорезује у Србији (по члану 16. Уговора о избегавању двоструког опорезивања) и да ли се опорезује са 20% пореза на основицу коју чини бруто износ умањен за 20% нормираних трошкова, док се доприноси не обрачунавају на наведена примања (уколико лице достави потврду о запослењу у Мађарској)?

Одговор: Таква примања опорезива су у Србији у складу са ЗПДГ и УИДО са Мађарском.

У складу са чл. 85. ст. 1. т. 5) ЗПДГ и чл. 86. ЗПДГ примања се опорезују као други приход (примања чланова органа управе правног лица) стопом од 20% на основицу која се умањује за 20% нормираних трошкова.

Сходно чл. 16. УИДО са Мађарском, примања директора и друга слична примања која оствари резидент државе уговорнице (Мађарске) у својству члана одбора, директора или другог сличног органа компаније која је резидент друге државе уговорнице (Србије) могу да се опорезују у тој другој држави (Србији).

ни ред чине оставиочеви потомци и његов брачни друг. Међутим, у складу са члановима 11. и 12. Закона о наслеђивању, кад оставилац нема потомства, брачни друг не наслеђује у првом наследном реду, већ у другом са оставиочевим родитељима и њиховим потомством.

Када је у питању продаја удела који је обвезник стекао наслеђивањем у неком даљем наследном реду (не првом), а пренос се не врши између брачних другова и крвних сродника у правој линији, односно између разведених брачних другова у непосредној вези са разводом брака, потребно је сагледати колико дуго је обвезник имао у власништву тај удео.

Указујемо на то да се, у складу са чланом 72а став 3. ЗПДГ, право на пореско изузимање, у случају преноса удела које је обвезник пре преноса имао у свом власништву непрекидно најмање десет година, не остварује када члан друштва пренесе удео, а по основу тог преноса друштво стиче сопствене уделе у смислу закона којим се уређују привредна друштва.

Дакле, ако је обвезник имао власништво над уделом непрекидно најмање десет година, не утврђује се капитални добитак по основу продаје удела. Када је у питању удео стечен наслеђивањем, поставља се питање од ког тренутка се рачуна рок од десет година.

Према општем правилу, регистрација промене члана има конститутивно дејство, што значи да се својство члана стиче односно престаје на дан регистрације тог податка у складу са Законом о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре („Сл. гласник РС” бр. 99/2011, 83/2014, 31/2019 и 105/2021). Наиме, у складу са чланом 143. став 1. Закона о привредним друштвима („Сл. гласник РС” бр. 36/2011, 99/2011, 83/2014 – други закон, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 и 109/2021), својство члана друштва стиче се на дан регистрације власништва над уделом у складу са законом о регистрацији.

Међутим, стицање удела наслеђивањем представља изузетак од општег правила, тако да се својство члана стиче у **моменту смрти оставиоца, па се и од тог тренутка рачуна рок од десет година**. Наиме, према члану 172. став 1. Закона о привредним друштвима, у случају смрти члана друштва, **наследници тог члана стичу његов удео у складу са законом којим се уређује наслеђивање**. Сходно члану 212. став 1. Закона о наслеђивању, **заоставштина прелази по сили закона на оставиочеве наследнике у тренутку његове смрти**.

Ретроактивна примена олакшице из члана 21в ЗПДГ

Питање: Послодавац је накнадно сазнао да су запослени били пријављени у Националној служби за запошљавање више од шест месеци пре заснивања радног односа код њега. Како то није знао у моменту запошљавања, обрачунавао је и исплаћивао зараду без примене пореске олакшице. Сада жели ретроактивно да поднесе пријаве за повраћај пореза и доприноса од 65%. Колико уназад он то може да поднесе и да ли мора да мења пореске пријаве и издвоји та лица у посебну пореску пријаву са посебном шифром?

Одговор: Уколико послодавац накнадно сазна да за одређено лице има право да користи олакшицу, према нашем мишљењу, нема никаквих препрека да измени пореске пријаве ППП-ПД које је већ поднео и да затим накнадно поднесе захтев за повраћај, као и да настави са коришћењем олакшице. Суштински то би значило да поднету пријаву ППП-ПД мења тако што лице за које може да користи олакшицу „брише”, а затим за њега подноси посебну ППП-ПД пријаву.

Што се тиче питања „колико уназад” може да користи олакшицу, сходно чл. 114а ЗПППА, право пореског обвезника на повраћај, порески кредит, рефакцију и рефундацију, као и намирење доспелих обавеза путем прекњижавања пореза и повраћај споредних пореских давања, застарева за пет година од дана када је застарелост почела да тече. Застарелост права на повраћај, порески кредит, рефакцију и рефундацију, као и намирење доспелих обавеза по другом основу, путем прекњижавања пореза, и повраћај споредних пореских давања, почиње да тече од првог дана наредне године од године у којој је порески обвезник стекао право на повраћај, порески кредит, рефакцију и рефундацију, као и намирење доспелих обавеза по другом основу, путем прекњижавања пореза, и повраћај споредних пореских давања. ПС

Календар пореских и других обавеза за јул и август 2024. године

Закон о акцизама

Правилник о начину и поступку обрачунавања и плаћања акцизе на електричну енергију за крајњу потрошњу

Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, биогорива и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 5) и 7) Закона о акцизама, који се користе за транспортне сврхе и за грејање

Правилник о ближим условима, начину и поступку за остваривање права на рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биотечности из члана 9. став 1. т. 3), 4), 5), 6) и 7) Закона о акцизама, који се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије или у индустријске сврхе

Опис	*Период*	*Рок*	*Основ*
Подношење пореске пријаве ПП ОА за обрачунату акцизу и ПП ОАЕЛ	1. 6 – 30. 6. 2024. 1. 7 – 31. 7. 2024.	15. 7. 2024. 15. 8. 2024.	Обвезник акцизе дужан је да пореску пријаву за обрачун акцизе поднесе у року од 15 дана по истеку месеца за тај месец, односно по истеку месеца у којем се врши очитавање
Плаћање акцизе	16. 6 – 30. 6. 2024. 1. 7 – 15. 7. 2024. 16. 7 – 31. 7. 2024. 1. 8 – 15. 8. 2024.	15. 7. 2024. 31. 7. 2024. 15. 8. 2024. 30. 8. 2024.	Уплата акцизе обрачунате за периоде
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора – на обрасцу РЕФ-Г	1. 6 – 30. 6. 2024. 1. 7 – 31. 7. 2024.	најраније 20. 7. 2024. најраније 20. 8. 2024.	Привредни субјект који загрева пословни простор, односно физичко лице које загрева стамбени простор подноси захтев Пореској управи за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте, односно биотечности који се користе за грејање пословног односно стамбеног простора
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на гасна уља и биотечности која се користе као енергетска горива у производњи електричне и топлотне енергије – на обрасцу РЕФ-ЕТЕ	1. 6 – 30. 6. 2024. 1. 7 – 31. 7. 2024.	најраније 20. 7. 2024. најраније 20. 8. 2024.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које се, у складу са прописима којима се уређује област енергетике, бави производњом електричне и топлотне енергије
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте који се користе за индустријске сврхе – на обрасцу РЕФ-И	1. 6 – 30. 6. 2024. 1. 7 – 31. 7. 2024.	најраније 20. 7. 2024. најраније 20. 8. 2024.	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице за гасна уља из члана 9. став 1. тачка 3) Закона о акцизама, која се користе као енергетско гориво у индустријске сврхе, односно када се предметни деривати нафте користе као енергетско гориво или као репродукциони материјал у процесу производње акцизних односно неакцизних производа
Захтев за рефакцију плаћене акцизе на деривате нафте и биогориво који се, као моторно гориво, користе за транспортне сврхе – на обрасцу РЕФ-Т	1. 4 – 30. 6. 2024.	најраније 20. 7. 2024	Рефакцију плаћене акцизе остварује лице које обавља делатност превоза лица и ствари, као и произвођач, односно увозник истих када их користи за сопствене потребе у транспортне сврхе

Закон о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом

Правилник о начину праћења извршавања обавезе запошљавања особа са инвалидитетом и начину доказивања извршења те обавезе

Опис	*Период*	*Рок*	*Основ*
Подношење обрасца ИОСИ. Уплата обавезе за претходни месец	1. 6 – 30. 6. 2024. 1. 7 – 31. 7. 2024.	5. 7. 2024. 5. 8. 2024.	Обавеза послодавца да Пореској управи достави Извештај о извршењу обавезе запошљавања особа са инвалидитетом у складу са Законом – образац ИОСИ електронским путем, преко портала Пореске управе, или попуњавањем обрасца у оквиру корисничке апликације на порталу Пореске управе

Закон о накнадама за коришћење јавних добара			
Опис	*Период*	*Рок*	*Основ*
Уплата накнаде за коришћење водних објеката и система у јавној својини	1. 6 – 30. 6. 2024. 1. 7 – 31. 7. 2024.	15. 7. 2024. 15. 8. 2024.	Власник, односно корисник пољопривредног и шумског земљишта, индустријских и других објеката, који водне објекте и системе у јавној својини користи за наводњавање, снабдевање водом индустрије, рибњака и других корисника, као лице које водне објекте и системе користи за одвођење отпадних вода из индустријских и других објеката, као и за друге намене, обвезник је накнаде за коришћење водних објеката и система у јавној својини. Плаћање се врши аконтационо, у једнаким месечним ратама
Уплата накнаде за испуштену воду	1. 6 – 30. 6. 2024. 1. 7 – 31. 7. 2024.	15. 7. 2024. 15. 8. 2024.	Обвезник накнаде за испуштену воду је лице које непосредно или посредно испушта отпадне воде у сопствену канализацију, водоток, канал, језеро и слично, лице које врши скупљање, одвођење и пречишћавање отпадних и атмосферских вода системом јавне канализације, као и лице које производи електричну енергију у термоелектранама са отвореним проточним системом за хлађење. Плаћање се врши аконтационо, у једнаким месечним ратама
Уплата накнаде за постављање рекламних табли	1. 6 – 30. 6. 2024. 1. 7 – 31. 7. 2024.	15. 7. 2024. 15. 8. 2024.	Обвезник накнаде за постављање рекламних табли је правно или физичко лице које поставља рекламне табле, рекламне паное, уређаје за сликовно обавештавање или оглашавање на објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре. Основица за обрачун накнаде је површина простора изражена у метрима квадратним
Уплата накнаде за привремено коришћење делова земљишта железничког подручја које је у општој употреби	1. 6 – 30. 6. 2024. 1. 7 – 31. 7. 2024.	15. 7. 2024. 15. 8. 2024.	Обвезник накнаде за привремено коришћење делова земљишта железничког подручја које је у општој употреби јесте правно или физичко лице које привремено користи делове земљишта железничког подручја поред железничких пруга и другог земљишта које користи управљач јавне железничке инфраструктуре. Основица за обрачун накнаде је површина коришћеног дела земљишта железничког подручја, изражена у метрима квадратним
Уплата накнаде за постављање телекомуникационе опреме на земљишту и објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре	1. 6 – 30. 6. 2024. 1. 7 – 31. 7. 2024.	15. 7. 2024. 15. 8. 2024.	Обвезник плаћања накнаде за постављање телекомуникационе опреме на земљишту и објектима које користи управљач јавне железничке инфраструктуре јесте правно лице које је власник телекомуникационе опреме. Основица за обрачун накнаде је појединачни уређај, односно за контејнере површина земљишта изражена у метрима квадратним, односно за стуб висина изражена у метрима
Уплата накнаде за коришћење јавне површине	1. 6 – 30. 6. 2024. 1. 7 – 31. 7. 2024.	15. 7. 2024. 15. 8. 2024.	Обвезник накнаде за коришћење јавне површине је корисник јавне површине (лице које врши заузеће јавне површине (пут, улица, трг, парк, сквер и сл.) објектом привременог коришћења: киоск, тезга, башта угоститељског објекта, апарат за сладолед, циркус, спортски терени, телефонска говорница и друго). Основица за обрачун накнаде је површина коришћеног простора, изражена у метрима квадратним
Уплата накнаде за коришћење ресурса и резерви минералних сировина	април–јун	15. 7. 2024.	Накнаду за коришћење ресурса и резерви минералних сировина утврђује обвезник за сваку врсту коришћене, односно продате количине минералне сировине појединачно за тромесечни период, на прописаном обрасцу, почев од дана добијања одобрења за извођење рударских радова
Уплата накнаде за коришћење рибарског подручја	април–јун	15. 7. 2024.	Накнаду за коришћење рибарског подручја утврђује обвезник накнаде за тромесечни период на прописаном обрасцу
Уплата накнаде за коришћење природног лековитог фактора	април–јун	15. 7. 2024.	Накнада за коришћење природног лековитог фактора утврђује се за календарску годину, а плаћа аконтационо у једнаким тромесечним ратама
Обвезници плаћања накнаде за производе који после употребе постају посебни токови отпада плаћају накнаду у року од 15 дана од дана истека тромесечја	април–јун	15. 7. 2024.	Обвезници плаћања накнаде за производе који после употребе постају посебни токови отпада плаћају накнаду у року од 15 дана од дана истека тромесечја

Чланом 80. став 5. Закона о општем управном поступку („Сл. гласник РС" бр. 18/2016; аутентично тумачење – 95/2018) прописано је да, ако последњи дан рока пада на дан када орган не ради, рок истиче када протекне први наредни радни дан.

Актуелни статистички подаци на дан 25. 6. 2024. године

1 Просечна месечна зарада по запосленом

Просечна зарада	Објављена	Бруто	Нето
Јануар 2024. године	24. 3. 2023.	132.372,00	95.836,00
Фебруар 2024. године	25. 4. 2024.	129.934,00	94.125,00
Март 2024. године	24. 5. 2024.	133.373,00	96.913,00
Април 2024. године	25. 6. 2024.	133.356,00	96.614,00

2 Доприноси за социјално осигурање

2.1 Стопе доприноса

Стопе по којима се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање од 1. јануара 2024. године:

Врста доприноса	На терет запосленог	На терет послодавца	Укупно
Укупно	**19,90%**	**15,15%**	**35,05%**
За пензијско и инвалидско осигурање	14,00%	10,00%	24,00%
За здравствено осигурање	5,15%	5,15%	10,30%
За осигурање од незапослености	0,75%	0%	0,75%

2.2 Најнижа месечна основица за обрачун доприноса

Најнижа месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи **40.143 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2024. године, а важиће до 31. децембра 2024. године.

2.3 Највиша основица за обрачун доприноса

Месечна основица на коју се обрачунавају и плаћају доприноси за обавезно социјално осигурање износи највише **573.470 динара**. Та основица примењује се од 1. јануара 2024. године, а важиће до 31. децембра 2024. године.

3 Минимална зарада

Месец у 2024. години	Број могућих часова рада у месецу	Минимална цена рада по часу – нето	Минимална нето зарада за месец	Минимална бруто зарада за месец
Јануар	184	271	49.864,00	67.566,33
Фебруар	168	271	45.528,00	61.380,88
Март	168	271	45.528,00	61.380,88
Април	176	271	47.696,00	64.473,61
Мај	184	271	49.864,00	67.566,33
Јун	160	271	43.360,00	58.288,16
Јул	184	271	49.864,00	67.566,33
Август	176	271	47.696,00	64.473,61
Септембар	168	271	45.528,00	61.380,88
Октобар	184	271	49.864,00	67.566,33
Новембар	168	271	45.528,00	61.380,88
Децембар	176	271	47.696,00	64.473,61

Минимална зарада увећава се за износ регреса за годишњи одмор и топлог оброка, као и за износ увећане зараде за минули рад за рад у дане празника (државних и верских), за рад ноћу и за прековремени рад.

4 Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом

Износ учешћа у финансирању зарада особа са инвалидитетом по особи са инвалидитетом коју није запослио послодавац уплаћује приликом исплате зарада за текући месец, **а најкасније до 5. у наредном месецу**.

Месец у 2024. години	Износ учешћа
Јануар	61.985,50
Фебруар	65.202,50
Март	66.186,00
Април	64.967,00
Мај	66.686,50
Јун	66.678,00

НЕОПОРЕЗИВИ ИЗНОСИ ПРИМАЊА – од 1. фебруара 2024. године до 31. јануара 2025. године			
ВРСТА ИСПЛАТЕ	**ОСНОВ ЗА ИСПЛАТУ**	**ПОРЕСКИ ТРЕТМАН**	**Члан ЗПДГ**
1	2	3	
ОТПРЕМНИНА при отказу уговора о раду вишку запослених због технолошких, економских или организационих промена **(по чл. 158. и 159. Закона о раду)**	Исплаћује се у висини утврђеној општим актом, а не може бити нижа од збира трећине зараде запосленог за сваку навршену годину рада у радном односу код послодавца код кога остварује право на отпремнину. Зарадом се сматра просечна месечна зарада запосленог исплаћена за последња три месеца која претходе месецу у којем се исплаћује отпремнина	Неопорезиво до најнижих износа исплате по годинама рада из претходне колоне. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 19)
ЗАЈАМ који послодавац исплаћује запосленима	Исплаћује се у висини и према условима утврђеним општим актом код послодавца	Не опорезује се ако се отплаћује у складу са планом отплате	
СТИМУЛАТИВНЕ ОТПРЕМНИНЕ при споразумном престанку радног односа (члан 177. Закона о раду)	Исплаћује се у складу са општим актом	Плаћају се све пореске обавезе као на зараду	
ПОКЛОНИ деци запослених до 15 година старости поводом Нове године и Божића	На основу члана 119. став 2. Закона о раду, у складу са општим актом послодавца	Неопорезиво до **13.497** дин. по једном детету, док исплата преко тог износа, као и исплата детету старијем од 15 година, има карактер зараде	Члан 18. став 1. тачка 8)
НАГРАДЕ и друга слична давања физичким лицима која нису запослена код исплатиоца, која произлазе из рада или друге врсте доприноса делатности исплатиоца	Исплаћује се у складу са одлуком послодавца	Неопорезиво до **17.933** динара годишње, остварено код једног послодавца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 85. став 1. тачка 11)
СОЛИДАРНА ПОМОЋ за случај рођења детета	Неопорезиво до висине просечне зараде исплаћене у Републици према последњем објављеном податку републичког органа надлежног за послове статистике, по новорођеном детету	Просечна зарада за месец април 2024. године објављена је 25. 6. 2024. и износи **133.356** динара. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на зараде по стопи од 10%	Члан 18. став 1. тачка 12)
НАКНАДА ЗА ИСХРАНУ – хранарине спортистима аматерима	Спортистима аматерима исплаћују аматерски спортски клубови у складу са законом којим се уређује спорт	Неопорезиво до **13.497** динара месечно. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 13)
НОВЧАНА ПОМОЋ ФИЗИЧКИМ ЛИЦИМА која нису запослена код даваоца, која не представља еквивалент за неки њихов рад, односно противуслугу или противчинидбу за неку њихову активност у односу на даваоца		Неопорезиво до **17.933** динара годишње, остварено од једног исплатиоца. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 30)
НАКНАДА ТРОШКОВА БОРАВКА физичким лицима која учествују у програмима Европске уније и других међународних организација у области образовања, обука, спорта, рада са младима, науке, истраживања и иновација	Исплаћене у складу са наведеним програмима	Неопорезиво до **137.941** динара на месечном нивоу. Преко неопорезивог износа плаћа се порез на друге приходе од 20%	Члан 9. став 1. тачка 31)
ПРЕМИЈЕ за додатно добровољно пензијско осигурање и пензијски допринос у добровољни пензијски фонд и премије за добровољно здравствено осигурање, које послодавац уплаћује за запослене		Плаћа се порез на зараде (10%) и социјални доприноси (и из накнаде и на накнаду) на износ преко **8.101** динара нето. На износ до **8.101** динара не плаћају се ни порез ни доприноси	Чланови 14б и 21а
ПРЕМИЈЕ за неживотно колективно осигурање од последица незгода, колективно осигурање за случај тежих болести и хирургших интервенција и колективно осигурање живота за случај смрти запосленог услед болести	Такве уплате немају карактер зараде по Закону о раду, па се не плаћају социјални доприноси	Укупан износ је неопорезив уколико послодавац плаћа за све запослене	Члан 14б

С НАМА НЕМА ЛУТАЊА!

ИНГ-ПРО

ПРОПИСИ.НЕТ
ЕЛЕКТРОНСКО ПРАВНО ИЗДАЊЕ

- СУДСКО--АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
- Lege Artis ПРОПИСИ У ПРАКСИ
- АДВОКАТСКИ РОКОВНИК
- ПОСЛОВНИ САВЕТНИК
- СТРУЧНИ КОМЕНТАРИ
- ПАКЕТ ПРОПИСА
- САВЕТОВАЊА И ВЕБИНАРИ

3 ДЕЦЕНИЈЕ

ИНГ-ПРО

3 ДЕЦЕНИЈЕ
С НАМА НЕМА ЛУТАЊА

Штампани часопис Lege Artis – Прописи у пракси:
НЕЗАОБИЛАЗНИ ЧАСОПИС О ПРИМЕНИ ПРОПИСА

АКТУЕЛНА ТЕМА

РАЧУНОВОДСТВО

ПОРЕЗИ

БУЏЕТСКИ КОРИСНИЦИ

ЗАРАДЕ

ПОСЛОВНЕ ФИНАНСИЈЕ

СТАТИСТИКА